

• VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE •

April
1969
XXXVI

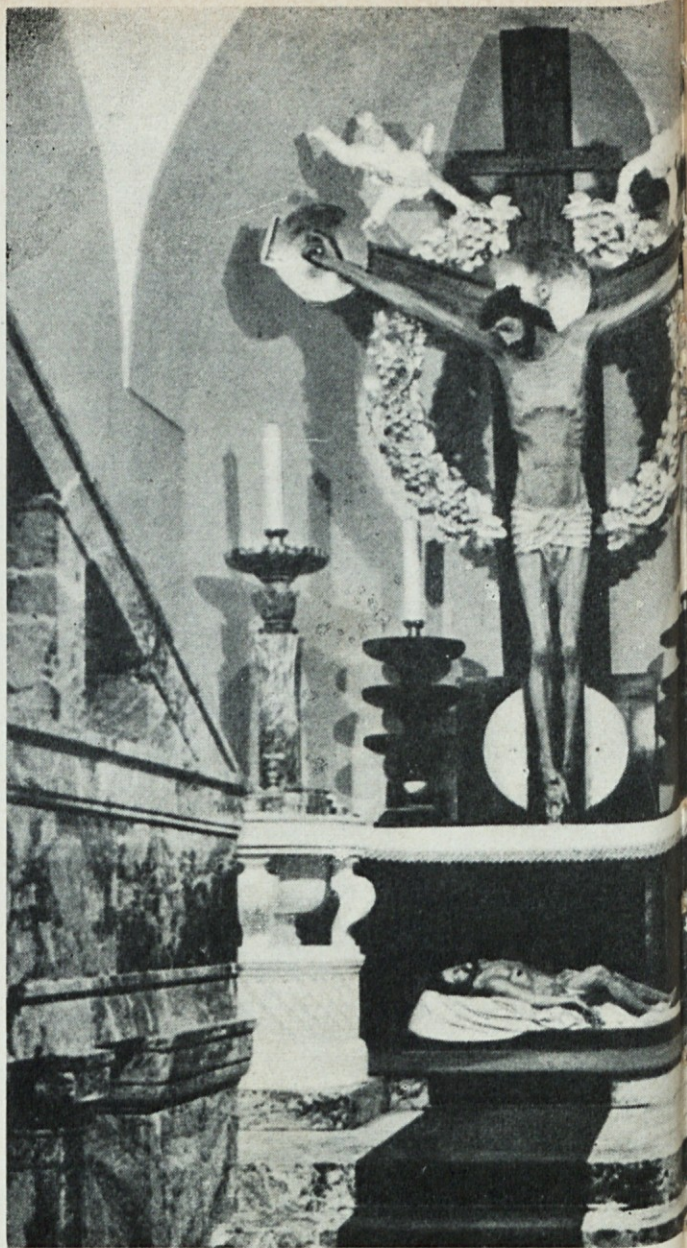
duhovno
življenje

la vida espiritual

La crisis en la Iglesia

Ordoñez, profundo conocedor de los problemas de la Iglesia, responde así a nuestra inquietud.

No hay crisis de la Iglesia, que es el cuerpo místico de Cristo. Los que están en crisis son algunos miembros de la Iglesia que, con la más recta intención la mayor parte de las veces, caen en el error de querer un reinado actual de Cristo en el mundo, como si todos fuéramos ángeles y pudiera creerse que basta con la eliminación violenta de algunas estructuras, para que ese reinado se realice. Pienso que la crisis de esas conciencias individuales se resolverá con menos revolución y más oración.

Jezus — križani in v grob položeni —
v ljubljanski stolnici. Plečnikovo delo

duhovno življenje

Kje je kaj?

UVODNIK	194	S Kristusom k novemu vstajenju
BOGOSLUŽJE	200	Prenovitev v luči velikonočne skrivnosti
	203	Velika noč nekdaž doma
	215	Zakon v luči velikonočne skrivnosti
	223	Velika noč leta 1941
	249	Molitveni namen
SVETO PISMO	196	Božja beseda
	238	Zaveza na Sinaju
RAZNO	256	Velikonočni žegen
	219	Odpusti nam naše dolge
	213	Slovenci v Lurdu in Fatimi
	242	Stiska Cerkve v Rusiji
	248	Glasnik novega časa
V DRUŽINI	224	Družinski koledar
	226	„Spomini na mojo mladost... so grenki“
ZA MLADINO	228	Moj veliki prijatelj
	229	Me in naše srce
	231	Danijelove zgodbe
SODOBNA VPRAŠANJA	216	Kdo je kriv Kristusove smrti
	245	Avtoriteta in svoboda
NOVICE	250	Svetovne novice
	252	Novice iz Slovenije
	255	Slovenci po svetu

APRIL (Abril) 1969

1969 – Štev. 4

Leto XXXVI

Pavel VI.:
S
Kristusom
k
novemu
vstajenju

„Kristus je vstal. Združeni z njim bomo vstali tudi mi.“

Ta velikonočni klic Pavla VI. za lansko veliko noč ne sme iti mimo nas. Napolniti mora naš

razum in naše srce. Ta klic nam naznanja veselo krščansko novico, da se novo božje življenje pretaka po žilah odrešenega človeka. Zato pojemo v velikonočni

dobi: „Aleluja,“ spev, ki nas spominja na naše odrešenje.

Kristusovo vstajenje, ki je zagotovilo tudi našega vstajenja, je veličastno delo božje moči in božje vsemogočnosti. Pred Kristusovo zmago je vladala smrt. Zdelo se je, da je ni mogoče več premagati.

Toda Kristus pa jo je premagal in ji vzel vso moč. Veliki petek je na križu umrl; isti dan proti večeru so ga položili v grob. Toda tretji dan po smrti, na Veliko noč ob prvem jutranjem svitu pa je z lastno močjo poveličan vstal iz groba in popolnoma premagal smrt, največjo sovražnico življenja. Če bomo po veri in milosti na zemlji s Kristusom združeni, bomo vstali po smrti tudi mi in tako smrt premagali.

Čudežni dogodek Kristusovega vstajenja, za katerega je njegova mati Marija najprej zvedela, bu-di svetu, tudi tistemu, ki ne veruje, upanje v zmago nad skrivnostmi narave. Učenjaki bodo odkrili novosti, ki bodo popolnoma spremenile človeško zgodovino.

Toda ni papeževa naloga pove-ličevati odkritje naravnih skrivnosti. Papež misli na notranji svet človeških src, na kraljestvo človeških duš. Tudi človeška sreča hrepene danes po odkritju tistih novih skrivnosti in kreposti, ki bi pomagale vsem ljudem pre-

magati naravne, prirodjene slabosti, premagati tudi vsako zlobo in hudobijo, ga varovale pododovanih in modernih zmot in mu zagotovile pravilno pojmovanje življenja in njegovih vzvišenih ciljev. Papež misli na trajno duhovno preroditev ljudi. Trdno upa, da bo prišla.

Kristusovo vstajenje je začelo tek njegovega kraljevanja. Nasprotniki ga napadajo, nam pa zagotavlja odrešenje in večno življenje. Človek, ki drzno osvaja kraljestvo stvarstva, bo od Kristusa prejel luč, da bo lažje prišel do resnice, vztrajal v preučevanju stvarstva in tudi sebe vedno bolj spopolnjeval.

Te misli, te želje in ta voščila je zbudila papežu Velika noč. Povedal jih je v imenu vseh tistih, ki verujejo in ljubijo. Velikonočni praznik sam daje moč voščilom, ki jih papež pošilja zlasti vsem tistim, ki trpé zaradi voj-ske, tistim, ki delajo za rešitev še vseh nerešenih svetovnih vprašanj in vsemu človeštvu.

G. M.

Milosti polne praznike
Gospodovega vstajenja
žele vsem
konzorcij, uredništvo
in uprava
„Duhovnega življenja“

BOŽJA BESEDA

VERSKI NAUK
O SV. PISMU

*Dokument jugoslovanske
škofvske konference*

1. Pred nekaj leti — leta 1958 — smo Slovenci dobili novo izdajo celotnega svetega pisma, lani in letos ste si po krščanskih družinah oskrbeli Malo sveto pismo, in sedaj smo dobili še lepo izdajo svetega pisma v slikah.

Sveto pismo je najbolj znana in najbolj razširjena knjiga na svetu. Prepričani smo, da nikdo ne more ostati ravnodušen do nje.

DELO „OBČE SVETOVNE KULTURE“

Resnejši ljudje, ki jo vzamejo v roke, lahko spoznajo v njej — tudi če niso verniki — delo „obče svetovne kulture“, v katerem se vrstijo najgloblja in najbolj prodorna človekova vprašanja. S paz-

ljivim branjem bodo odkrili zakladnico idej, ki so navdahnile toliko pesmi pesnikov, drame romanopiscev in dramatikov, slike in kipe umetnikov čopiča in dleta, zvoke glasbenikov.

Isto branje jih bo pripeljalo do virov moči, ki je spravljala v tek zgodovino človeštva in oblikovala človeka, s tem, da mu je dajala določeni verski in obči kulturni zunanji izraz.

Vsakdo bo priznal, da brez te knjige ne bi bilo svetovnega duhovnega stanja, kakršno je danes.

BESEDE SAMEGA BOGA

2. Verniki bodo šli dalje. Povezali bodo vse to z Duhom resnice in luči, ki je zasnoval to edinstveno delo in ga skozi stoletja uresničeval, ki je usposobil določene ljudi in po njih, v njihovem slogu in življenju, razodeval sebe in svoje skrivnosti, uporabljajoč pri tem sile, ki so v človeku, in ki okrog njega ustvarjajo vse novo, vzvišeno in sveto.

Zato bo v svetem pismu gledal besede samega Boga, ki je nekoč „mnogokrat in na mnogotere načine govoril očetom po prerokih, slednjič, te dni... po Sinu, ki ga je postavil za dediča vsega“ (Hebr 1, 1).

Njihova lastna izkušnja bo potrdila, da „je vse pismo od Boga navdihnjeno in koristno za pouk... in za vzgojo v pravičnosti, da bi bil božji človek popoln“ (2 Tim 3, 16).

BRANJE, RAZUMEVANJE, DOŽIVLJANJE

Popolnoma razumljivo je, da bo z vsakim dnem tudi rasla v njih želja, da sveto pismo čim več bere, bolje razumejo in popolneje doživljajo.

Kdo jim bo v tem pomagal? Bog sam po svoji sveti Cerкви, kateri je izročil svoje razodetje, da ga čuva, svojo besedo, svoj načrt o svetu, o vseh ljudeh skupaj in v vsakem posebej. Prav zato je Kristus zapovedal apostolom in njihovim namestnikom: „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu“ (Mk 16, 15). „Učite vse narode!... Učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal“ (Mt 28, 13-20). In dodal je k temu: „Kdor vas posluša, mene posluša“ (Lk 10, 16).

CERKEV POSREDUJE LJUDEM

Sveta cerkev, ki se zaveda svoje odgovornosti in potrebo ljudstva, z zaročno ljubeznijo čuva izvirno božjo besedo, dobro pomni in razume božje zapovedi in jih zvesto prenaša ljudem.

Pred vsem nakazuje najbitnejše in najosnovnejše resnice o samem razodetju, ki nadkriljuje sleherni ustvarjalni um. Odkriva neizčrpno bogastvo božjega življenja in neizmerno ljubezen, s katero Bog vzpostavlja novo, družinsko občestvo z ljudmi.

S tem obenem odkriva skriv-

nost in misel našega življenja, naš nastanek, naš tragični lom in greh, naše stiske in bolečine, naše upanje in zaupanje, naš končni cilj, našo bratovsko zvezo s Kristusom, božjim Sinom, našo vzvišenost in ponos, da smo otroci božji in dediči nebes.

O vsem tem torej govori sveto pismo. Zato je tudi veličastno in sveto. To je pravo pismo, ki ga je Bog napisal in poslal vsakemu človeku, da ga bere in po njem živi.

1. Poglavlje:

BOŽJE RAZODETJE

3. Razen pričevanja, ki ga Bog o sebi daje preko narave, obstaja

še drugo, večje in jasnejše. Bog je namreč sklenil v svoji dobroti in modrosti, da razodene sebe in „skrivnosti svoje volje“ (prim. Ef 1, 9), ki se nanaša na odrešenje ljudi. Ko se razodeva, se obenem na neki način daje, in ko se daje, rešuje ljudi. Razodeva se v besedi, v njej se daje in z njo rešuje. Začel je z besedo, dokončuje pa z Besedo, ki je postala človek. Beseda je pravi Sin božji, po katerem „je bilo ustvarjeno vse“ (Kol 1, 16) in povezano v skrivnostno edinstvo, kateremu je on glava.

4. Po Jezusu Kristusu „je vse in smo mi po njem“ (1 Kor 8, 6). „V njem“ smo izvoljeni „pred stvarjenjem sveta“ (Ef 1, 4) in naprej odločeni za božje „sinove“ (Ef 1, 5). V njem smo „ustvarjeni“ (Ef 2, 10), blagoslovljeni „z vsakršnim duhovnim blagoslovom“ (Ef 1, 3); v njem posvečeni in obdarjeni z božjim življenjem, smo postali božji otroci in deležniki božje narave. Z njim smo „eno telo“ (Rimlj 12, 5) in „eden“ (Gal 3, 28), ki Boga kliče, „Abba — moj Oče“ (Gal 4, 6). Z njim smo „dediči božji“, in njegovi „sodediči“ (Rimlj 8, 17).

5. Vse to je skrivnost, ki je bila „od vekov skrita v Bogu, stvarniku vsega“ (prim. Ef 3, 9; Kol 1, 26), ki pa jo je uresničil v Kristusu Jezusu (Ef 3, 11) in razodel ljudem. Vse, kar je ustvarjeno, je povezano s Kristu-

som, ker je vse „ustvarjeno po njem in zanj“ (Kol 1, 16). On je novi Adam (1 Kor 15, 45), njemu podobni naj bodo vsi ljudje. Človek v Kristusu doseže vrhunec in popolnost, on je „v Kristusu“ smisel in cilj vsega stvarstva in njegovega razvoja. Kristus je s svojo smrtjo, vstajenjem in vnebohodom postal prvenec poveličanja vsega človeštva. V njem se začneja nova zemlja in novo nebo. On vodi svet h končni zrelosti in „polnosti“ njega, ki vse v vsem napolnjuje.

6. Bog torej ni Nikdo, ni tujec, ni nasprotnik na tem svetu, temveč „Emanuel“ (Bog z nami). Človek pa ima glede sebe nalogo, da uresniči v sebi „novega“ človeka, ki ima po Kristusu v Svetem Duhu pristop k Očetu, s tem, da postane deležen božje narave; toda samo moč od zgoraj ga dela za to sposobnega.

7. Primerno je, da se božje razodetje imenuje božja beseda; in to v skladu s hebrejskim izrazom „dabar“ označuje obenem besedo in dejanje. Bog ne govori le z besedami, ampak tudi z dejanji. Ta dejanja so božje besede. Božja beseda potemtakem ni le zvok, ampak božja moč na delu, ki posega globoko v besedo. Oboje je beseda in oboje je dejanje. Tako tesno sta med seboj povezana, da beseda tudi deluje in dejanje tudi govori. V zgodovini izraelskega naroda srečamo božje besede, ki so obenem dejanja. Preroška beseda jim daje pravo razlago in izrecen

V Franciji 91% za, 9% proti

pomen. Z druge strani je ista beseda, v obliki zapovedi, nauka in navodila, delala zgodovino in se oznanjala z deli. Tako je božji „dabar“ istočasno beseda in dejanje. Nekaj se bolj vidi, da je beseda, nekje, da je dejanje, toda oboje je nerazdružno povezano drugo z drugim. V tem se razodeva zgodovinski in zakramentalni značaj razodetja. Zaradi tega se razlikuje od katerega koli filozofskega ali mitološkega pojma razodetja.

Z razodetjem Bog posebno posega v zgodovino človeštva. Z vrsto takih posegov se odvija zgodovina odrešenja. Posamezni posegi drug drugega predpostavljajo ali naznanjajo. Vsi skupaj delajo zgodovino odrešenja, ki se končuje v polnosti časov.

8. Ker se razodetje odvija v zgodovini in v zgodovinskih dogodkih, ga označujeta prostor in čas, kje in kako se bo razodeval.

Razodetje je namenjeno vsakega človeku, toda prejemale so ga posamezniki ali en narod za vse ljudi. Tako se je Bog razodel najprej prastaršem Adamu in Evi, potem Abrahamu in vsemu izraelskemu narodu. Ta izbira, zlasti izbira izraelskega naroda, ni predpostavljala nikake zasluge, niti ni bila znak pristranosti božje ljubezni pred drugimi narodi. To je izbor posrednikov in prič razodetja; imel je za posledico odgovornost, ne pa izključnost odrešenja.

(Dalje prihodnjič)

V Franciji so izvedli anketo glede znanih liturgičnih novosti. Pri tem se je izkazalo, da je 91% katoličanov, ki redno hodijo k nedeljski maši, naklonjenih tem novostim; najbolj jim je všeč uvedba narodnega jezika. 9% obiskovalcev nedeljske maše pa so s spremembami nezadovoljni in navajajo kot razlog te nezadovoljnosti predvsem sledeče: „Navajeni smo bili drugače, to nasprotuje tradiciji,“ nekateri od teh mislijo celo, da so novosti „nekaj veri nasprotnega“, ali pa pravijo, da „preprečujejo zbranost in na ta način odbijajo dobre katoličane“. Nekdo je zapisal: „To ni bilo potrebno.“ Če kdo natančno opazuje, bo videl, da je nezadovoljnejev največ tam, kjer so uvajali preveč „ukazujoče“, preveč mehanično in in po zunanje, ali pa so z nepretehtanim izražanjem prikazovali novosti, kakor da bi bilo to nekaj čisto drugega, kakor je bilo do zdaj in kakor da bi bilo doslej vse „nekam narobe“. Kjer so verniki jasno uvideli, da gre zlasti za to, da bi se prav vsi udje Cerkve zavedali, kako so s krstom postali deležni dostojanstva Kristusovega duhovništva in zato poklicani k dejavnemu sodarovanju sv. daritve nebeškemu Očetu, da bi vse naše praktično življenje postalo tako skupaj s Kristusom Bogu prijetna daritev in zato posvečano in notranje usmerjeno k Bogu. Obnovljeno bogoslužje bo poživilo sodobno katoliško dejavnost.

PRENOVITEV V LUČI VELIKONOČNE SKRIVNOSTI

Konstitucija o sveti liturgiji, ki predstavlja veliki začetni razglas prenovitvenega dela 2. vatičanskega koncila, je vsa osredotočena v velikonočno skrivnost, v skrivnost, ki v neločljivi enotnosti obsega trpljenje, smrt in slavno vstajenje Jezusa Kristusa.

107. člen določa, da mora biti liturgično leto na novo urejeno tako, da bo lahko „pobožnost vernikov

primerno hranilo v obhajanju skrivnosti krščanskega odrešenja, zlasti pa v praznovanju velikonočne skrivnosti“. 2. člen ugotavlja, da liturgija — in še posebej eucharistija — prispeva „v največji meri, da izražajo verniki v svojem življenju in razglašajo drugim Kristusovo skrivnost“.

Te skrivnosti pa koncil ne pojmuje samo kot resničen zgodovin-

ski dogodek preteklosti, marveč jo gleda kot osrednji dogodek v zgodovini človeštva, izvor in središče sedanjega življenja in temelj našega upanja za prihodnost. Ni le dogodek, na katerega se spominjamo, temveč skrivnost, ki na nas deluje. „S krstom so ljudje vcepljeni v velikonočno Kristusovo skrivnost“ (6. čl.). To ni zgolj osrednji predmet cerkvenega učenja, marveč je tudi pričujoče v prejemanju zakramentov, posebno v evharistični daritvi. Še več: vstali Gospod sam je navzoč v maši in zakramentih z močjo svoje smrti in svojega vstajenja (6. in 7. člen).

Na čudovit način se družijo tudi s tistimi, ki molijo in pojo v njegovem imenu in s svojo složnostjo časte Boga Očeta (7. čl.).

Zgodovinsko dejstvo Kristusovega vstajenja je temeljno za krščansko življenje. Resnično: „če Kristus ni vstal, je prazno naše učenje in je prazna vaša vera“ (1 Kor 15, 14). A prav zato, ker je temelj naše vere, si moramo ne-utrudno prizadevati, da vedno boljše umemo, kaj pomeni za naše življenje in za našo smrt. Spoznati moramo, kaj obhajamo in sprejemamo v veri, da to „izrazimo v življenju“ (10. člen).

1. VELIKONOČNA SKRIVNOST

V smrti na križu razodeva Kristus svojo globoko skrivnost božjega Sina: prihaja od Očeta; kot njegova Beseda je popolnoma od njega odvisen in popolnoma k nje-

mu usmerjen; je dar, ki se v Svetem Duhu znova daruje v bistvu in polnosti; tudi njegova človeška narava se občuti zgolj kot Očetov dar: „Ti si mi oblikoval telo... tu sem, prihajam, o Bog, da izpolnim tvojo voljo“ (Hebr 10, 5-7). Kristus se zmerom pokaže kot ljubeč in zaupljiv Sin, ki se popolnoma izroča Očetovim rokam do prelitja zadnje kaplje krvi in do poslednjega diha svojega življenja. Ne išče svoje volje in lastne časti; ve pa, da ga bo Oče poveljal, potem ko se mu bo on daroval in ga proslavil. Slava vstajenja je vidno znamenje, da je bil Očetu včlovečeni Sin vseč in da mu je ugajal njegov dar samega sebe. Kristus, včlovečeni božji Sin, je dokončna in absolutna beseda usmiljene božje ljubezni do človeštva in obenem dokončen in popoln odgovor hvaležnega, molččega in spokornega človeštva Bogu. Velikonočni dan nam zagotovo pove, da je bil ta v imenu vsega človeštva dani odgovor sprejet. Poslej stoji vsak posamezni človek in vsaka skupnost pred veliko in odločilno nalogo, da sprejme Kristusa v veri, da se z njim združi v veri in krstu in da iz svojega življenja z njim in v njem napravi dokončen odgovor čistilne in poslušne ljubezni do Boga in do bližnjega.

2. VELIKONOČNA MORALA

Konstitucija o sveti liturgiji predlaga resnično velikonočno moralo. Velikonočna skrivnost, v ka-

P. B. Häring, pisatelj knjige „Sedaj se pričinja koncil“, iz katere objavljamo vrsto člankov v DŽ

tero smo bili uvedeni s krstom, s katero smo vedno bolj trdno povezani po drugih zakramentih in katero obhajamo na prav poseben način v Evharistiji, je naše novo življenje in novo vodilo našega življenja. Vera in radostno obhajanje velikonočne skrivnosti nam z božjo milostjo omogočita, da jo poustvarimo v sebi in oznanjamo drugim.

Liturgična konstitucija je nekaj ropolnoma drugega kot preprost liturgizem, ki življenja ne jemlje resno. Nasprotno: do dna razume vso prenovitveno silo liturgije, ki izhaja iz velikonočne skrivnosti.

6. člen opiše krščansko življenje kot smrt s Kristusom in vstajenje z njim v novo življenje, v katerem moremo prekipevajoč od veselja izgovarjati besedo: „Abba, Oče“ ne le z ustnicami, temveč z vsem ravnanjem. Krst nas napravi v resnici deležne življenja in ljubezni vstalega Kristusa in nas tudi uči umreti z njim in se odreči samim sebi v ljubezni do bližnjega, v kateri pozabimo nase. Prav na to hoče prenovljena liturgija obrniti našo pozornost. Na podoben način nas mora tudi praznovanje nedelje neprestano spominjati na velikonočno skrivnost in na krst (106. čl.). Evharistijo, ki jo obhajamo kot „velikonočno pojedino“ radostno občutimo kot „jamstvo prihodnje slave“, to je vstajenja v moči vstalega Kristusa (47. člen).

Liturgična obnova bo morala prispevati k temu, da bodo verniki vedno globlje umeli skrivnost smrti in vstajenja, navzočo v prejemanju vseh zakramentov, pa tudi zakramentalov, in se zavedali te velike resničnosti (61. člen).

(Nadaljevanje na str. 215)

Sedaj, ko sem spoznal Jezusa, le kako naj bo moja vera še zaprta v predalček? Sedaj bo prevevala sleherno minuto mojega življenja. Vsak moj dan bo en sam pogovor z Bogom: sedaj Ga bom vprašal za svet, potem Mu bom zopet kaj potožil, Mu povedal, kako Ga ljubim in kako sem vesel, da sem ga spoznal.

VELIKA NOČ NEKDAJ DOMA

PREDPOSTNI ČAS

Božična doba s svojimi pri-srčnimi, veselimi verskimi skriv-nostmi je vsako leto prehitro mi-nila. S težkim srcem smo se po-slavljali od nje. S prvo predpost-no nedeljo smo se že začeli s Cer-kvijo pripravljati na Veliko noč, na praznik Kristusovega vstaje-nja, njegove zmage in našega od-rešenja.

Letos smo 2. februarja v bo-goslužju doživeli nekaj posebnega. Na svečnico, na praznik Mariji-nega očiščevanja, smo končali širšo božično dobo in isti dan, na prvo predpostno nedeljo, za-čeli pripravo na Veliko noč.

Predpostni čas se vsako leto začne s prvo predpostno nedeljo, ki se imenuje tudi sedemdesetni-ca, ker je 70 dni pred Veliko no-čjo. V tem času je še druga pred-postna nedelja ali šestdesetnica in tretja predpostna nedelja ali pet-destnica, ker sta 60, oziroma 50 dni pred Veliko nočjo.

V predpostnem času nas sveta Cerkev takoj začne temeljito pri-pravljati na praznik Kristusove zmage. V bogoslužju nam kaže Kristus v boju s silami teme, z nasprotniki, ki jih je imel na ze-

mlji tedaj, ko je živel na njej in jih ima v vseh časih, ko rešuje duše greha.

Ko je na prvo predpostno nedeljo duhovnik stopil pred nas v spokorni modri barvi, smo se tudi mi nenavadno zresnili in začeli s Cerkvijo gojiti v sebi spokornega duha. Toda za gojitev spokornosti tedaj še ni bilo pravega razpoloženja. Predpostni čas se je v vsakdanjem življenju imenoval predpostni čas, to je čas pred pustom.

V tem času so bile večkrat tudi na deželi poroke s svatbami in gostijami, združene z zabavami, ki so se norčevale iz sramežljivosti in zelo žalile dostojnost. Razna društva pa so prirejala predpustne veselice s plesi in prizori, ki so vsem, zlasti mladim ljudem, prinašali veliko duhovno škodo.

Posebno pogubne za mladino so bile različne hrupne, razkošne maškarade, ki so se vršile pozno ponoči na prostem, pa tudi v večjih dvoranah ali salonih. Te maškerade so večkrat mladino do skrajnosti poniževale, brezobzirno žalile njeno sramežljivost in brezsrčno teptale njeno poštenost in čistost.

Šolski upravitelj v večjem kraju blizu Ljubljane je peljal svoji dve mladoletni hčeri na pustni torek na maškarado. Drugi dan sem ga vprašal, kako se je počutil na njej. Tedaj se je bridko razočarano prijel z obema rokama za glavo in mi rekel: „Doživel sem

nekaj strašnega! Ljudje niso več ljudje. Na maškaradi so počenjali take reči, da jih nisem mogel prenašati. Zato sem zapustil maškarado, ko se je komaj šele začela in s hčerkama odšel domov. Če bi imel še toliko hčera, na maškarado jih ne peljem več, ker se tam brezobzirno oskrunja čast in dostojanstvo mladih deklet.

Tudi sežiganje in pokopavanje „Pusta“ se je večkrat vršilo tako, da so se verni ljudje zgražali in to razvado upravičeno obsojali. Voditelji te, kaj malo posrečene pustne norčije so namreč imeli obleko, podobno duhovniški bogoslužni obleki in posnemali obrede, ki jih opravlja duhovnik, ko pokopava mrtve. Ta navada nam Slovincem ni delala časti. Zato je prav, da je več ne ponavljamo. Cerkev vedno odobrava in priporoča dostojne zabave in pošteno, čisto veselje. Odklanja in obsoja pa vse prireditve in razvade, ki žalijo njeno bogoslužje, smešijo njene svete obrede in škodujejo dušam. Zato se v tujini varujmo takšnih prireditev!

POSTNI ČAS

V sredo po tretji predpostni nedelji ali petdesetnici se je začel opolnoči tridesetdnevni post. Naznanil ga je na pustni torek ponoči ob enajstih veliki zvon vsake župnijske cerkve. Ko so ljudje zaslišali njegov glas, so utihnili in se zresnili. Končali so hrupne zabave in ples. Opolnoči so tudi manj verni in resni ljudje odšli

domov. Začel se je postni čas, ki ga je treba spoštovati.

Sreda pred prvo postno nedeljo se imenuje pepelnica. To ime je dobila od pepelenja. Na ta dan je namreč duhovnik zjutraj pred glavno mašo blagoslovil pepel, narujen iz oljk, blagoslovljenih na cvetno nedeljo in z njim pepelil sebe in vernike z znanim pretresljivo resnim opominom: „Spominjaj se, človek, da si prah in da se v prah povrneš!“ Nato je bila sveta maša z molitvami, evangelijem in berilom, polnim resnih, zveličavnih opominov in spokornega duha. Od te božje službe so se stari in mladi ljudje zelo resni in zamišljeni vračali domov. Ker je bil ta dan strogi post, ni bilo pravega zajtrka. Spili smo le malo mleka in kave, da smo se odteščali, potem pa šli na delo in težko čakali kosila. Pa tudi pri kosilu smo čutili, da je post. Zavedali smo se, da se moramo postiti in pokoriti, če hočemo za Jezusom hoditi in v nebesa priti.

Post, spokorni duh, duh odpovedi, zatajevanja in premagovanja, so nas živo spominjali na trpečega Odrašenika in na Žalostno Mater božjo, na njuno trpljenje, na njune bridkosti in bolečine. Spokornega duha in ljubezen do Kristusa, ki je šel zaradi nas v trpljenje in smrt, nam je posebno poglobljala molitev žalostnega dela rožnega venca, ki smo ga molili vsak večer doma in pobožnost svetega križevega pota, ki smo jo imeli vsak petek in vsako nedeljo v postu v cerkvi.

Velikega pomena za naše duhovno življenje v tem času so bile postne pridige. Navadno so v postu duhovniki že dopoldne med mašo ob nedeljah govorili o Jezusovem trpljenju in trpljenju Žalostne Matere božje, ali pa so razlagali skrivnosti žalostnega dela rožnega venca. Na deželi so navadno imeli duhovniki postne pridige ob nedeljah že ob dvch ali treh popoldne. Ljudje so se postnih pridig in križevega pota z veliko pobožnostjo in v velikem številu udeleževali in se tako reslepo pripravili na praznik Kristusove zmage nad peklom in sovražniki zveličanja.

V postu so naši ljudje tudi radi romali na Žalostno goro v župniji Preserje pri Ljubljani, na Žalostno goro pri Mokronogu na Dolenjskem, na Kalvarijo pri Kamniku in k Svetemu Križu pri Belih vodah v Savinjski dolini na Štajerskem.

Velik vtis so napravile na tiho nedeljo cerkve z zagrnenimi podobami in križi. Ves postni čas nam je Cerkev kazala v svojem bogoslužju Kristusa v boju s silami teme: najprej zgodovinsko v Palestini, zatem pa v vseh dušah posameznih ljudi, ki so v grehih. Zadnja dva tedna pred Veliko nočjo pa prevlada v bogoslužju misel na Kristusovo trpljenje in smrt. To je osrednja misel cerkvenega bogoslužja. Že na tiho nedeljo, ki se zdaj imenuje prva nedelja trpljenja, je trpeči Kristus s svojim križem živo stopil preč nas. Njegovo trpljenje in njegova

smrt na križu sta napolnjevala z veliko žalostjo in z iskrenim kesanjem naša srca. Vendar v temó Jezusovega križa, njegovih ran in bolečin pa je začelo vedno jasneje žareti krščansko upanje v Jezusovo vstajenje in poveličanje, v njegovo popolno zmago nad vserji sovražniki zveličanja.

CVETNA NEDELJA

Na to nedeljo je duhovnik vsako leto pred glavno mašo, ki je bila navadno ob desetih dopoldne, slovesno blagoslovil oljke, butarice in drugo zelenje. Tega blagoslova se je posebno mladina veselila in ga težko čakala. Dnevi pred cvetno nedeljo so bili v družinah, kjer je bilo več otrok, polni nemira. Otroci v skrbeh, kdo jim bo naredil butarice. Navadno so prosili očeta ali starejšega brata, da jim jih je napravil. Za to je potreboval več dolgih leskovih šib, bršljana ali zimzelena in božjega drevesa za križ na vrhu butare. Tisti, ki so se hoteli posebno postaviti, so med bršljan in zelenje na butari navezali lepa jabolka ali pomaranče, včasih tudi oboje. Matero so dobro razumele hrepene nje in želje svojih sinov, zato so že prej nakupile vse, kar je bilo potrebno za okrasitev butar in butaric, tudi jabolk in pomaranč in tako iznenadile svoje sinove, ki so nesli butare blagoslovit.

Včasih so bile butare tako visoke, da so jih le s težavo spravili v cerkev in da so z njimi zadevali v razne luči in lestence v cerkvi,

kar seveda župniki niso radi videli. Toda če niso proti temu odločno nastopili, jih niso poslušali in se je to vsako leto ponavljalo. Po končani božji službi so mladci z blagoslovljenimi butaricami hiteli domov, da bi se tako izognili napadov. Pa večkrat niso imeli sreče. Starejši fantje so jih iz zasede napadli, jih ustavili in jim iz butar pobrali vsa jabolka ali pomaranče, na katere so bili tako ponosni. Včasih so bili ti mladi fantje tako razočarani, da so jokali od jeze in delali načrte, kako se bodo maščevali nad napadalci.

Blagoslovljene leskove šibe so po kmečkih družinah skrbno spravili in varovali. Rabili so jih pred prvo pomladansko setvijo. Ko je gospodar odrezal s plugom prvo brazdo, je vanjo položil nekaj blagoslovljenega lesa in ga podoral. Križev teden so napravili iz blagoslovljenih šib majhne križe in jih zataknili v njive in kozolce. Kadar se je bližala huda ura in grozila toča, so nekaj blagoslovljenega lesa dali na ogenj s prošnjo, da bi jih Bog obvaroval toče, strele in drugih nezgod.

VELIKI TEDEN

S cvetno ali oljčno nedeljo smo začeli veliki teden. Ta teden se je imenoval zato tako, ker so se v njem dogajale vélike skrivnosti našega odrešenja. Do tega tedna, zlasti do zadnjih treh dni, ki jih bogoslužje imenuje sveto trodnevje, so imeli naši verni lju-

dje veliko spoštovanje. V tem tednu se je po naših družinah malo govorilo, pač pa veliko molilo.

V večjih župnijah, kjer so imeli kaplana, pa tudi v manjših, kjer je bil cerkovnik ali organist, ki je vsaj nekoliko znal latinsko, so že na véliko sredo župnik in kaplan, ali župnik in organist, peli jutranjice in hvalnice za véliki četrtek. Večkrat so pri tem petju sodelovali tudi bogoslovci in dijakki višjih šol.

Tega petja so se v večjih krajih posebno veselili otroci. Že zgodaj so prišli in nestrpno čakali konca molitev. S seboj so prinesli različne raglje in ropotulje. Čim bolj se je bližal konec, tem bolj so postajali nestrpni in tem težje čakali znamenja za ropotanje. Ko je župnik zmolil zadnjo molitev in jo tiho končal, je udaril s šibo ali palico trikrat po oltarnih stopnicah. Tedaj so se oglasile raglje, ki so jih podpirali tudi zgovorni jezički razigranih otrok. Bilo je toliko ropotanja in ragljanja, da so te bolela ušesa. Vendar, ker je to ragljanje pomenilo potres in pokanje skal ob Jezusovi smrti, nismo smeli braniti otrokom, da so delali čim večji hrup. To se je seveda ponovilo še véliki četrtek in véliki petek popoldne po jutranjicah in hvalnicah.

V Škofji Loki in nekaterih sosednjih župnijah pa so namesto ragelj prinesli pred cerkev stare zaboje iz lesa, močne palice, polena in nalašča za razbijanje narejene gorjače. Ko je župnik ali dekan po molitvi dal znamenje, so

začeli na vso moč tolči po teh zabojih. Tolkli so toliko časa po njih, da so jih popolnoma uničili in razbili. Temu so rekli da „Boga strašé“. Pa tudi to razbijanje je pomenilo potres in pokanje skal ob Jezusovi smrti.

Prijatelj iz Škofje Loke mi je pripovedoval zanimivo zgodovino o tem „strašenju“ Boga. Slišal je govoriti zelo stare ljudi, da so véliki teden v Stari Loki „strašili“ Boga v začetku doraščajoči in tudi odrasli fantje, vajenci in rokodelski pomočniki, pa tudi sinovi kmečkih družin. Prosili so svoje očete, gospodarje in mojstre za stare skrinje in omare. Ti so radi ustregli njihovi prošnji.

Dali so jim toliko skrinj in omar, da so jih pred cerkev pripeljali tudi z vozmi.

Za razbijanje teh omar in skrinj so si že prej pripravili gorjače in močne cepce z velikimi grčami ali bunkami na koncu. Ko so na znamenje, ki ga je dal duhovnik na koncu molitve v cerkvi, začeli zunaj nje razbijati s cepci in gorjačami te omare in skrinje, je bil takšen ropot, da so ga slišali tudi v oddaljene vasi in sosednje župnije. Tako so tudi ljudje v vaseh, ki so bile oddaljene od cerkve, vedeli, da „Boga straše“ in mislili na potres in pokanje skal tedaj, ko je na Križu Jezus umrl.

VELIKI ČETRTEK

Vélíki četrtek in vélíki petek so bile v vseh župnijah zelo ganljive in pristrčne ljudske pobožnosti. Navadno so se začele zvečer v mraku. Na vélíki četrtek zvečer je duhovnik molil veseli del rožnega venca, govoril, kako je Jezus postavil sveto Rešnje Telo, sv. mašo in duhovništvo in končal pobožnosti z litanijami presvetega imena Jezusovega.

Sveta maša s skupnim obhajilom je bila tedaj že ob osmih zjutraj. Prišlo je k njej veliko ljudi. Posebno pozornost vernikov je zbudilo to, da so po Slavi med mašo utihnili zvonovi in zvončki, pa tudi orgle na koru. Oglasila se je raglja in naznanjala darovanje, povzdigovanje in vabila ljudi k sveti večerji. Njeni žalostni glasovi so naše sočutje s trpečim

Odrešenikom pomnožili in poglobili. Tiha žalost je ves vélíki četrtek vladala po cerkvah, naših domovih in naših srcih.

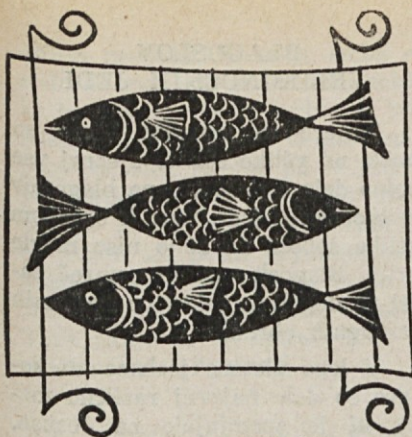
Temu, da so vélíki četrtek nehali peti zvonovi, so rekli ljudje, da so „zvonove zavezali“, oziroma, da so „šli zvonovi v Rim“. Kako težko smo potem pričakovali vélike sobote, ko bodo zvonovi spet prišli iz Rima in zapeli Kristusu, ki bo vstal, v pozdrav!

Toda večerna pobožnost je bila še bolj privlačna in obiskana. Stranski oltar je bil ta večer skrivnostno razsvetljen in čudovito lepo okrašen. Na njem je bilo več luči z oljčnim oljem. Pred nje so postavili steklene kroglice različne barve. Te luči, ki so za temi kroglicami nemirno plapolale, so ves oltar spremenile v eno samo veliko skrivnost. Zato smo pred njim tako lahko molili in goreče častili sveto Rešnje Telo.

VELIKI PETEK

Vélíki petek je bil za vse verne ljudi dan največje resnosti in žalosti, ker nas je spominjal Gospodove smrti na križu. Cerkveni obredi so se začeli že ob sedmih ali vsaj osmih zjutraj. Zaradi priprav na Vélíko noč in prezgodnjih ur se je obredov udeležilo le malo ljudi.

Posebno značilno za vélíki petek je bilo poljubljanje križa. Za to je bil določen ves dan prav do večernih pobožnosti. Njega, ki na vélíki petek ni prišel poljubiti križa, so imeli za brezverca.

V zgodnjih popoldanskih urah so matere pripeljale otroke poljubiti križ. Skoraj vsi otroci so imeli nove obleke. Pri poljubljanju križa so se odigrali večkrat zanimivi in ganljivi prizori. Manjši otroci so se navadno zelo bali poljubiti križ. Nekateri ga spleh niso hoteli poljubiti. Drugi so to storili iz strahu pred kaznijo. Mnogo jih je pa to storilo tako hitro, da si komaj opazil, da so poljubili križ, potem pa se hitro skrili za mater ali druge otroke, da križa niso več videli. Bali so se Njega, ki je tudi zanje na križu umrl.

Večkrat pa so si otroci med seboj dajali poguma za poljub križa. Starejši bratec, ki je že poljubil križ, je nagovarjal mlajšega bratca ali sestrico: „Le kar poljubi Bogca! Veš, ni nič hud. Ti ne bo nič naredil.“ Ti prizori, ko so otroci poljubljali križ, so bili tako zanimivi in pristrčni, da jih ne bo nikoli pozabil tisti, ki jih je kdaj sam videl.

Zvečer, ko se je zmračilo, je bila pobožnost pri božjem grobu. Duhovnik je izpostavil Najsvetejše v monštranci, zagrnjeni s tančico. Govoril je o Jezusovi smrti ali o Žalostni Materi božji, potem pa molil sveti križev pot in litanije presvetega Srca Jezusovega. Ljudje so se te pobožnosti udeleževali v velikem številu in tako pobožno, da so jokali, ko so premišljevali Jezusovo smrt na križu in bolečine Žalostne Matere božje pod križem. Ker na véliki petek nekaj ni bilo ne prave maše ne obhajila, je to na verne ljudi zelo vplivalo in njihovo žalovanje po Jezusu, ki je na križu umrl, še bolj poglobilo.

VELIKA SOBOTA

Vélika sobota nas je nekaj samo do obredov spominjala Jezusa, počivajočega v grobu. Blagoslov ognja, velikonočne sveče in krstne vode pa nas je že opozarjal na največjo skrivnost cerkvenega leta, na Kristusovo vstajenje. Zato smo vsako leto težko pričakovali vélike sobote.

Blagoslov ognja se je navadno začel že ob šestih zjutraj. Ogenj je pripravil cerkovnik s pomočjo ministrantov tako, da ga je zanetil z iskrami kresilnega kamna. Ko je prišel duhovnik ogenj blagoslavljal, ga je čakalo že vse polno večinoma mladih ljudi z drevesnimi gobami, s katerimi bodo nesli blagoslovljen ogenj v vse domove v župniji. Med njimi je bil tudi kak starejši mož, cerkovnik

oddaljene podružnice, ki so ga prosili, da jim prinese blagoslovljen ogenj. Navadno so mu za to dali jaje in klobas kot priboljšek za Veliko noč.

Jasno je, da med blagoslovanjem ognja ni manjkalo prerivanja, včasih tudi prepira. Vsak je hotel imeti prvi blagoslovljen ogenj, da ga bo čim prej prinesel domov. Na veliko soboto je bila navada, da po domovih niso prej zakurili, dokler ni bilo blagoslovljenega ognja. Šele, ko so ta ogenj imeli, so začeli kuhati in si pripravljati jedi.

Po blagoslovu ognja, velikonočne sveče in krstne vode je bila sveta maša. Nestrpno smo pričakovali, da je duhovnik slovesno zapel: „Slava Bogu na višavah.“ Tedaj so se spet oglasili zvonovi, ki so jih odvezali, oziroma so se vrnili iz Rima, zapele so spet orgle v cerkvi in nas pripravljale na velikonočno skrivnost Gospodovega vstajenja. Naše veselje se je še povečalo, ko je duhovnik po berilu trikrat zapel in to vselej z višjim glasom: Aleluja, kar pomeni: hvalite Gospoda. Pevci so mu ob spremljavi orgel trikrat — vselej z višjim glasom — odgovorili: Aleluja. Petje aleluje je že napolnilo naše duše s pravim velikonočnim veseljem. To velikonočno veselje je še povečalo evangelijsko poročilo, da je Kristus vstal. Ko ga je duhovnik pri spremljenju poklical na oltar in smo ga po duhovnikovem obhajilu prejeli tudi mi, je bilo naše velikonočno veselje popolno.

BLAGOSLOV VELIKONOČNIH JEDI

Matere in starejše hčere so imele na veliko soboto zjutraj vse polno dela s pripravo na blagoslov velikonočnih jedi. Zato k obredom velike sobote navadno niso mogle priti. Blagoslov se je namreč začel že dopoldne takoj po končanih cerkvenih obredih.

V lepo pletene jerbaze ali kosare so dale najprej različno meso, ki je spominjalo na Jezusa, božje Jagnje, ki se je darovalo za nas; položile pirhe, z rdečo, modro in zeleno barvo pobarvana jajca, nekaj pomaranč in jabolk. Rdeča barva je pomenila Kristusovo ljubezen in kri, ki jo je prelil za nas. Modra barva nas je spominjala na Kristusovo trpljenje, zelena barva pa je vnela v naših srcih upanje v Kristusovo vstajenje in zmago. Jajčja lupina pa je pomenila grob, iz katerega je Kristus vstal. V jerbasih med velikonočnimi jedili je bilo tudi več korenin grenkega hrena, ki so spominjale na žeblje, s katerimi so Jezusa pribili na križ.

Blagoslova velikonočnih jedi so se posebno veselili otroci, ker jim je duhovnik prinesel lepe podobice. Veselila so se ga vsa, zlasti mlada dekleta. Lepo, praznično so se oblekla, potem pa med seboj tekmovala, katera bo prva na kraju, v hiši, kapeli ali cerkvi, kjer je bil blagoslov. Jerbase so imele pogrnjene s tako lepimi prtovi, da so bili vredni občudovanja. K tekmovanju jih je spodbujala staro-

davna napoved, ki se je širila od rodu do rodu, da se bo tisto dekle, ki bo prvo prineslo jerbas k blagoslovu ali po njem domov, najprej poročilo. Mudilo pa se jim je po blagoslovu domov tudi zato, ker je bila v večjih župnijah že ob štirih ali petih popoldne velikonočna procesija, ki so jo že ob treh popoldne naznanjali zvonovi. Tudi nanjo so se morale žene in dekleta lepo pripraviti.

VELIKONOČNA PROCESIJA

Zvonovi vseh cerkvá so na veliko soboto popoldne čudovito lepo pritrkavali. Naznanjali so Veliko noč, največji praznik cerkvenega leta. Zlivali so se v eno samo veličastno pesem, s katero so poveličevali največjo skrivnost cerkvenega bogoslužja: Kristusovo vstajenje. Vsaka verna družina je tedaj poslala enega zastopnika, da je šel z blagoslovljeno vodo kropit polja in travnike. Zvonovi so peli:

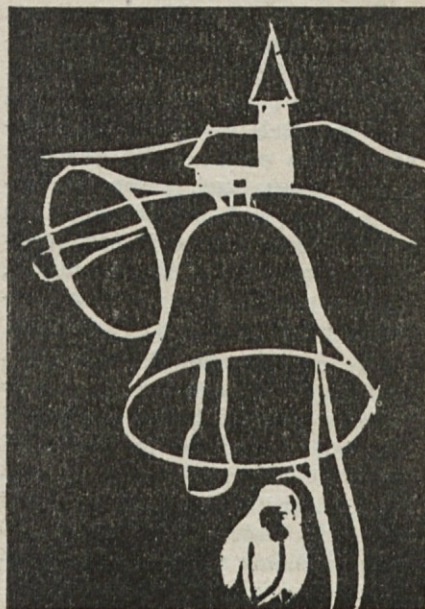
„Raduj se zemlja in nebo,
Zveličar vstal iz groba bo!
Z Marijo veselimo se,
Gospodu pojmo hvalnice!“

Spevi zvonov so nas tudi spodbujali, da smo se o pravem času pripravili na velikonočno procesijo, če je bila v soboto popoldne. Našo pot k njej je spremljalo tudi pokanje manjših in večjih možnarjev, s katerimi so izbrani fantje poveličevali velikonočno skrivnost. Zvonovi pa so venomer drobili:

Marija, z nami se raduj,
Zveličarja poveličuj,
ki po vstajenju svojem se
prikazal najprej tebi je!“

Ob določeni uri se je začela slovesna velikonočna procesija. Župnijska bandera so nosili ugledni starejši fantje, ki jih je določil župnik. Tam, kjer so nosilce bander določili fantje sami, je navadno prišlo do preprirov, ker se je za to častno službo potegovalo preveč fantov. Zato se velikonočna procesija ni mogla začeti o pravem času.

Pred velikonočno procesijo so peli duhovniki velikonočne jutranjice v latinskem jeziku. Napevi teh jutranjic so bili tako lepi, da so ganili vsako verno srce. Poseb-

no nas je pretresel mogočni spev, ki se je ponavljal: „Resnično je vstal Gospod. Aleluja“. Po slovesnih jutranjicah je duhovnik v najbolj slovesni bogoslužni obleki vzel iz tabernaklja monštranco, odstranil z nje tančico, se z njo v rokah obrnil proti vernemu ljudstvu in trikrat vselej z višjim glasom zapel: Aleluja. Pevci so ta spev tudi trikrat, vselej z višjimi glasovi, ponovili. V nekaterih župnijah je bila navada, da je duhovnik, ki je vodil procesijo tudi zapel začetek znane velikonočne pesmi: „Zveličar naš je vstal iz groba“. Cerkveni pevci so jo potem nadaljevali.

Med petjem velikonočnih pesmi je šla nato procesija ven iz cerkve na polja in travnike. Če ni bila velika noč prezgodaj, že na koncu marca, je tudi narava sama s prvimi cvetjem in zelenjem poveličevala Kristusa, ki je vstal. Molitev rožnega venca: ki je od mrtvih vstal, v nebesa šel, Svetega Duha poslal, ki je tebe Devica v nebesa vzel, v nebesih kronal, petje velikonočnih pesmi in pritrkavanje zvonov je tako uplivalo na naše duše, da smo mislili, da smo v nebesih in tam pozdravljamo z Marijo Jezusa, ki je vstal.

Po manjših župnijah na deželi je bila velikonočna procesija v nedeljo zjutraj, ko se je komaž začel svitati dan, ob pol šestih ali šestih. Posebno zanimivo so procesijo naredili otroci, ki so nosili orodje, s katerim so mučili Jezusa, prižgane sveče in rdeča bandera s svetlimi križi na sredi.

Po velikonočni procesiji je bila sveta maša, med katero so cerkveni pevci peli naše mogočne velikonočne pesmi: Zveličar naš je vstal iz groba; Zveličar gre iz groba; Skalovje groba se razgane; Jezus naš je vstal od smrti; Kristus je vstal iz groba skalnega. Te pesmi so napolnile naše duše s krščanskim upanjem in pravim velikonočnim veseljem.

Ko je bila velikonočna procesija, oziroma sveta maša po njej končana, so se spet oglasili zvonovi. Srečni in zadovoljni smo si voščili srečne velikonočne praznike in sorodnike in prijatelje povabili na pirhe. Potem pa smo med pritrkavanjem zvonov in pokanjem topičev hiteli domov. Zvonovi pa so peli, kakor bi ponavljali:

„Velika noč je prišla spet,
Zveličarja pozdravlja svet,
ki je zato iz groba vstal,
da večno nam bo kraljeval.“

Bližali smo se domu. Zvonovi pa so še vedno s svojimi glasovi razlivali v duše velikonočno veselje. Tudi Marijo so vabili, naj se raduje z nami vstajenja svojega Sina:

ki je za nas življenje dal,
Marija, z nami se raduj,
Zveličarja poveličuj,
ki je za nas življenje dal,
iz groba poveličan vstal.“

Ko smo na veliko soboto zvečer ali na velikonočno nedeljo zjutraj prišli domov, so bile naše duše polne velikonočnega veselja.

Tudi iz oči in obrazov nam je žarela velikonočna sreča.

VELIKONOČNI OBED

Na mizi so že bile pripravljene blagoslovljene velikonočne jedi: kolač, meso, pirhi. Oče nas je povabil k mizi in začel deliti. Vsakemu je dal kos kolača, nekaj mesa, več pirhov, pa še kako pomarančo ali jabolko. Potem je molil. Po molitvi smo začeli z velikim užitkom jesti velikonočne jedi. Med jedjo smo se pogovarjali o procesiji, o slovesni sveti maši, o vsem, kar smo lepega videli in doživeli v velikem tednu in na veliko noč. Meso smo pomačkali v hren, ki so ga znale gospodinje na različne načine pripraviti za velikonočni obed. Ko smo se okrepčali z blagoslovljenimi velikonočnimi jedmi, smo na veliko soboto zvečer nekaj časa še ostali pri mizi, se pogovarjali in zapeli več velikonočnih pesmi. Potem pa smo šli počivat, hvaležni Bogu, da smo dočakali Veliko noč.

Če smo jedli blagoslovljene jedi po procesiji na Veliko noč zjutraj, smo morali hiteti, ker je bila ob desetih slovesna peta sveta maša. Pred njo in po njej so pevci krasno prepevali naše veličastne velikonočne pesmi. Pridige na Veliko noč ni bilo. Pridigal je praznik sam. Duhovnik je prebral le berilo in evangelij.

Popoldne ob dveh ali treh so bile na velikonočno nedeljo pete litanije Matere božje z velikonočnimi odpevi.

Eden od teh se glasi:

„Vstal je Kristus, aleluja,
vstali bomo tudi mi.
Speve pojmo, aleluja,
tudi božji Materi.“

Kako lepo smo nekdanj praznovali Veliko noč na deželi! Kako smo se veselili Kristusovega vstajenja in njegove zmage nad smrtjo! Velikonočna skrivnost nas je vse združevala v eno samo božjo družino, ki se je prizadevala, da bi po smrti z angeli, svetniki, z vsemi nebeščani in z Marijo Kraljico nebes in zemlje, praznovali večno Veliko noč v nebesih.

DELITEV PIRHOV

Po stari slovenski navadi so krstni in birmanski botri svojim krščencem, oziroma birmancem v Veliki noči prinesli pirhe. Glavni dar je bil majhen kolač. Temu so dodali še nekaj različno pobarvanih jajc, nekaj jabolk in pomaranč. Ker so na Veliko noč morali po stari slovenski krščanski navadi biti vsi doma, so delili pirhe na velikonočni ponedeljek, ki je bil nekdanj zapovedan praznik in na belo nedeljo. Otroci so bili pirhov zelo veseli. Vsi srečni so jih kazali očetu in materi, bratom in sestram, pa tudi sosedovim otrokom.

Navada je bila, da so dekleta dajala pirhe fantom, zlasti tistim, s katerim so se mislile poročiti. Nekaj pa so jih imele na razpolago za tiste, ki so hoteli priti do njih s sekanjem. Pirh so položile na klobuk ali kar na tla. Fant ga je skušal z novcem zadeti in pog-

nati vanj. Če se mu je to posrečilo, je bil pih njegov. Pri tem sekanju pihov je imela mladina mnogo nedolžne zabave in zdravega smeha.

Včasih se je tudi zgodilo, da je dobra stara botra prinesla pih fantu, ki je bil potrjen že k vojakom. Fant se tega ni sramoval. Pohvalil je botro, kako je dobra in pametna, ker je prinesla pih njemu, ki je že velik in tako rad jé. Ob takih obiskih in srečanjih je bilo v družinah veliko smeha, zabave in dobre volje.

PO VELIKI NOČI

Zelo lepa navada je bila v ver-nih družinah na deželi, da so vsako soboto po veliki noči določile enega člana, da je šel kropit njive in travnike z blagoslovljeno vodo. V križevem ali prošnjem tednu je zasadil v vsako njivo in vtaknil v vsak kozolec majhen križ, narejen iz šib, blagoslovljenih na cvetno nedeljo.

Nekaj posebnega je bil v žup-nijah na deželi križev ali prošnji teden s svojimi prošnjimi procesijami, ki so bile vsako leto v po-nedeljek, torek in sredo pred praznikom Kristusovega vnebov-hoda. V teh procesijah so ljudje prosili Boga za vsakdanji kruh, za blagoslov na polju in v vino-gradih, za varstvo pred točo in drugimi vremenskimi nezgodami. Ker je pred temi procesijami vedno kak mož ali starejši fant nesel velik križ, se imenuje teden, v katerem so prošnje procesije, tudi križev teden.

V petek po prazniku Gospodo-vega vnebovhoda se je začela de-vednevnicica v čast Svetemu Du-hu, s katero smo se lepo prepara-vili na binkoštni praznik in na njegovo osmino, s katero se konča velikonočna in začne pobinkoštna doba.

Prav gotovo smo nekaj v do-movini lepo živeli v postnem ča-su, posebno v velikem tednu. Z molitvijo, postom, pokoro in do-brimi deli smo se pripravljali na Veliko noč. Sveta Cerkev sama je vodila našo pripravo na ta naj-večji praznik cerkvenega leta. Vse je storila, kar je mogla, da smo ga lepo, krščansko praznovali.

Toda z obnovljenim redom ve-likega tedna, ki ga je izdala 16. novembra 1955 z odlokom „Naj-večje skrivnosti odrešenja“, pa je dosegla, da véliki teden in Veliko noč še lepše, bolj liturgično in v cerkvenem duhu praznujemo.

To je dosegla zato, ker je za obrede določila večerne, oziroma popoldanske ure, velikonočno vi-gilijo pa prestavila na polnoč med véliko soboto in velikonočno ne-deljo. Določila je tudi, naj se ob-redi vélikega tedna opravljajo v domačem, vsem razumljivem je-ziku. Obrede je tudi skrajšala in naredila bolj razumljive. Bodimo Cerkvi za tako lepo urejeno bo-goslužje hvaležni in z njo polni svete radosti praznujmo Veliko noč, praznik Kristusovega vstaje-nja in našega odrešenja.

GREGOR MALI

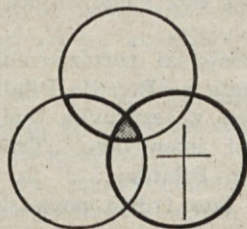
Zakon v luči velikonočne skrivnosti

Vzemimo za zgled zakonsko duhovnost, ki se zaveda tesnega razmerja med zakramentom sv. zakona in torej celotne stvarnosti zakonskega življenja, pa velikonočno skrivnostjo. Ljubezenska zaveza med Kristusom in Cerkvijo je plod dejstva, da se je Kristus popolnoma daroval svoji Nevesti. Ta živi iz te zmagovite ljubezni. Pred njo stoji nebeški Ženin, obdan s slavo, obenem pa za vedno zaznamovan s peterimi velikimi ranami, ki pričajo, kako se ji je daroval. Zato spoznava Cerkev v veri, da more živeti v slavi svojega Gospoda samo, če zavrže vsako željo po svetni oblasti in se njemu popolnoma daruje v ponižni službi ljudem. Prav isto se dogaja v zakonu: prava pot sreče je med-

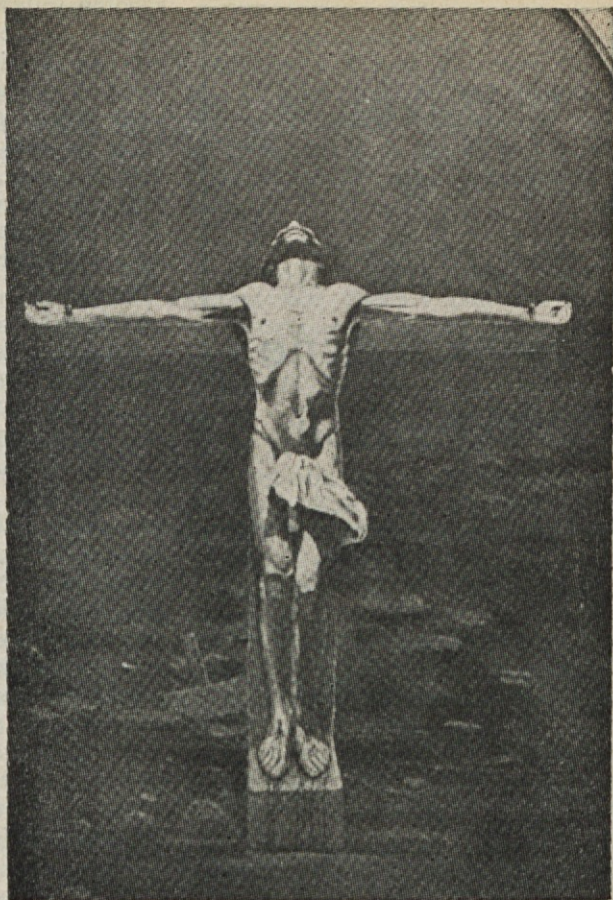
sebojna ljubezen, ki ne išče lastne koristi, temveč se odreka samemu sebi, da služi drugu in otrokom. Družina se razvija in zori, kadar se ne zapira sebično vase, marveč si prizadeva, da utrdi v okolju duha dobrote, čistosti in pravičnosti. Vse to prejema smisel iz vere v vstajenje in črpa moč iz veselja, ki zmeraj to vero spremlja.

Velikonočna skrivnost mora razsvetljevati vse predele življenja. Liturgična konstitucija predvideva tudi predelavo liturgije smrti; ta „mora na bolj jasen način izražati velikonočni smisel krščanske smrti“; istočasno naj bo v skladu z različnimi izročili ljudstev, da ga verniki laže dojamejo. Namen te predelave je seveda ta, da pomaga kristjanu živeti in uresničiti vso veličino svoje smrti v ljubeči veri v Vstalega in v hvaležnosti za njegovo smrt na križu. Verniki se morajo naučiti iz take liturgije, da se ne užaloste kakertisti, ki nimajo upanja; pač pa naj zaupno pričakujejo dneva vstajenja — kljub vsej bolečini ob slovesu ljubljene osebe.

Poslovenil prof. A. Geržinič

Kdo
je
kriv
Kristusove
smrti

Krščansko izročilo daje na to vprašanje dva nasprotujoča si odgovora.

V apostolski veroizpovedi pada ta sramota na Poncija Pilata, kjer je v zvezi z Jezusovim trpljenjem on edini imenovan. „Trpel pod Poncijem Pilatom...“ je rečeno.

Prav isto trdijo poganski zgodovinarji prvega in drugega sto-

letja po Kristusu. Najslavnejši izmed njih Tacitus (55—120 po Kr. r.) piše: „Za vladanja cesarja Tiberija je upravitelj Poncij Pilat Kristusa s smrtjo kaznoval“ (Tacit, Letopisi 15, 38, 44).

Če to pravno presojava, nosi dejansko odgovornost za ta umor takratni rimski upravitelj Judeje, Poncij Pilat. Ta bi Jezusa lahko

oprostil, ker je videl, da je nedolžen. Toda on ni tega storil iz strahu pred Judi.

ODGOVORNOST

Toda čeprav Pilata bojazljivost in neznačajnost nikakor ne opravičujeta, vendar pada še večja moralna odgovornost na tiste, ki so Pilatovo človeško slabost izrabili, da so dosegli sramotni namen. Judje so bili tisti, ki so venomer kričali: „Križaj ga!“ (Jan 19, 6). V svojem govoru je sv. Peter na binkoštni praznik Judom takole očital: „Izraelci, Jezusa Nazarečana, izdanega po določenem skiepu in previdnosti božji, ste po rokah krivičnikov na križ pribili in umorili“ (Apd 2, 22).

ALI VSE LJUDSTVO?

Še jasneje nam je to, ko sv. Pavel, ki je bil sam Jud in učenez izraelskih rabinov, piše o tem kot o stvari, sami po sebi umevni: „Judje so Gospoda Jezusa in preroke umorili“ (Tes 2, 15). Zdi se, kakor da bi sv. pismo vse judovsko ljudstvo skupaj delalo odgovorno za to.

Toda pomislimo tole: „Ali je vse judovsko ljudstvo, ki je tedaj živelo v Palestini — da ne govorim o Judih, ki so bili razkropljeni po vsej rimski državi — poznalo Jezusa? Ta domneva je zelo dvomljiva. Saj je od pičlega milijona prebivalcev, ki jih je takrat sveta dežela imela, v najboljšem

primeru komaj 50.000 ljudi vedelo, kdo je Jezus Nazareški.

Toda ali zaradi tega sledi, da Judje za to nimajo velike odgovornosti? Nikakor ne. Kdo izmed tedanjih Judov je pa dal pobudo, da je prišlo do tega groznega pravnega postopka proti Jezusu? V resnici so zadevo vodili veliki duhovniki ter voditelji strank Saducejev in Farizejev in zategadelj dejansko ti nosijo krivdo za prelito Kri.

V kolikšni meri pa more biti ljudstvo v celoti odgovorno za zločine, ki jih je storil samo en del od njih, naj so bili tudi na vladi?

ALI LJUDSTVO NI KRIVO

Strašna doslednost zgodovine nas uči, da zaradi napak vladarjev trpijo narodi in eden najbolj zanesljivih naukov zgodovine je tudi ta, da se narodi čutijo kot eden z tistimi možmi, ki pomenijo njih veličino in njih slavo, naj si bodo to slavni vojskovodje ali ustvarjalni geniji. Je torej kolektivna, skupna odgovornost, kakor je tuši kolektivna slava in skupni ponos.

In vendar se v nas tu nekaj upira in protestira.

Mar se vsi Francozi skupaj čutijo odgovorne za smrt device Orleanske ali za usmrnitev Ludvika XVI.?

Ali se vsi Angleži čutijo skupaj odgovorne za vse svoje obglavljene kralje in kraljice?

Ali vsi Nemci odgovarjajo za koncentracijska taborišča in plinske celice pod Hitlerjem?

Spričo zločinov, ki jih napravi ena skupina, en razred ali en vladar, spontano odgovarja vest posameznika: „Nisem kriv!“

Zakaj ne bi pustili, da s prav istim odgovarja mali izraelski narod? Tudi 2. vatikanski koncil odklanja kolektivno odgovornost in krivdo judovskega naroda za Jezusovo smrt, ko pravi: „Četudi so judovske oblasti s svojimi pristaši zahtevale Kristusovo smrt, so vendar to, kar se je zgodilo v njegovem trpljenju, ne more pripisati vsem Judom brez razlike, niti tistim, ki so takrat živeli, niti sedanjim“ (Prim. 2 VAt. N.). Toda vprašanje glede odgovornosti za Jezusovo smrt ne spada samo v območje pravoznanstva in zgodovine, ker ta smrt ni samo zgodovinski dogodek in samo posledica človeške razsodbe. Popoln odgovor na ta vprašanja spada v območje nadnaravnega. Po načrtu odrešenja je bila Jezusova smrt nujno potrebna kot dovršitev njegovega učlovečenja. Če hočemo to strašno uganko pravično presoditi, si skušajmo predstaviti, kakšno stališče bi vsak izmed nas zavzel, če bi živeli ob Jezusovem času, med njegovim narodom, pod vplivom fari-

zejev in rabinov. Koliko današnjih kristjanov bi bilo pač na strani Kristusovi, ki bi živeli v Jeruzalemu l. 30, koliko bi jih bilo pa v taboru njegovih krvnikov?

Zadnji in najboljši odgovor o tem razpravljanju je dal francoski pesnik Peguy: „Jezusa niso križali Judje, ampak naši grehi.“

Skrivnost Izraelcev, božjega ljudstva je v tem, da so obenem priča in žrtev odgovornosti za Jezusovo smrt.

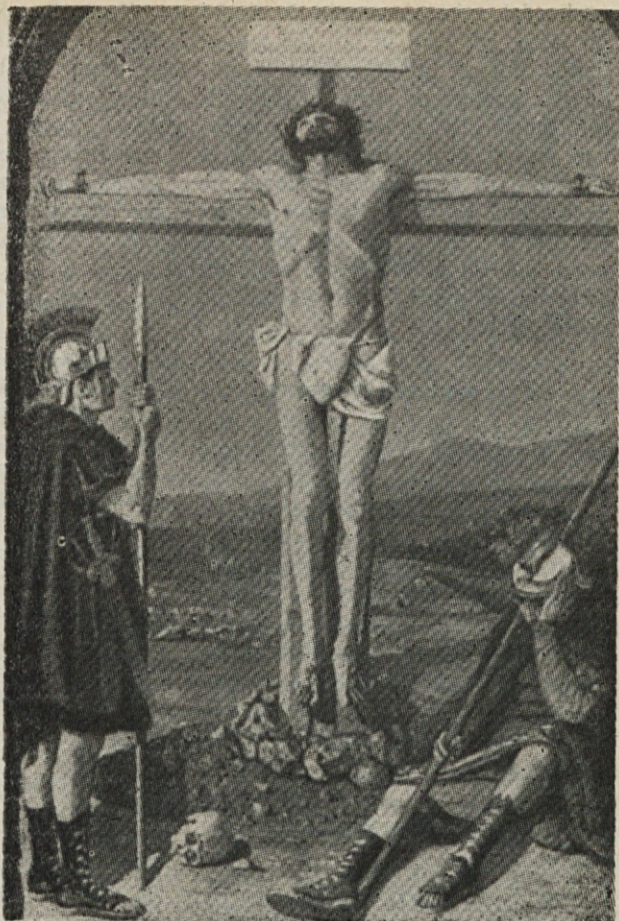
Toda žaloigra na Kalvariji, posledica strašnih spletk judovskih voditeljev in naravna posledica naše slabosti, se ne končuje v breznu teme in tudi ne z maščevanjem razsrjenega Boga.

Iz ust Jezusovih prihaja s križa beseda, ki strah spreminja v upanje: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“

Kdo je pa izključen iz tega usmiljenja, ki rosi na nas obenem s krvjo Križanega? Nihče. Ne Ane, ne Kajfe, ne Pilati, ne saduceji in farizeji vseh časov in narodov. Kakor vsak drug narod, ga je deležen tudi izraelski narod, naj se tega zaveda ali ne, naj to sprejme ali ne.

„Kako malo pomeni človek in kako malo pomeni vse to, čemur je usojen konec. Moje življenje traja največ 80 let, vzemimo 100. Kaj je to v primeri s časom, v katerem me ni bilo, in s časom, ko me ne bo več! Ta mali časovni presledek me ne more iztrgati iz nič, kamor moram iti.“ — Bossuet.

Odpusti nam naše dolge

Najbolj ponižna in obenem ganljiva prošnja očenaša je: „Odpusti nam naše dolge!“

Ko se človek postavi v božjo pričujočnost, ga takoj prevzame zavest lastne grešnosti: prah in pepel stoji pred Bogom, Stvarnikom nebes in zemlje. S krivdami obtežen pred neskončno Svetim.

Nehvaležni izgubljeni sin pred nebeškim Očetom.

Toda prav ta duhovna skrušenost in zavest lastne nevrednosti mu vzbuja željo po očiščenju, po pomirjenju in spravi z Bogom. Ampak neki notranji glas mu pravi, da ni v njegovi moči doseči opravičenje, kajti četudi bi

prebredel reke in morja in če bi šel skozi ogenj, bi si ne mogel izmiti dušnih madežev, kajti hudobija grehov in teža brezštevlnih krivd sta neskončni, zadoščenje pa, ki bi ga dal Bogu, je le skromno in nezadostno. Človek je nezmožen, da bi primerno odplačal dolgove. Ne preostaja mu drugega kot da prosi Boga, naj mu milostno odpusti česar človek ne more odplačati.

Tri moderne skupine

Da bomo spoznali zakaj je človek nezmožen, da bi z naravnimi močmi Bogu primerno zadostil za grehe in žalitve in se tako zakonito opravičil, moramo dobro poznati katoliški nauk o grehu ter opravičenju. To more razumeti človek, ki je resnično veren in pravilno pojmuje svoj odnos do Boga. Tako pa zadenemo ob vprašanje: *Kaj je sodobnemu človeku Bog?* Poskušajmo odgovoriti na to vprašanje.

Eni Boga odklanjajo

Precejšen del človeštva zavestno odklanja božjo stvarnost. Zanika, da bi osebni Bog sploh obstajal, vero v Boga ima za zmotno, zato si pa postavlja nalogo, da na znanstveni način dokaže, da Boga ni, in da tako izpodbije veri vsak temelj. Krčevito se bori proti Bogu in veri; v tej borbi proti Bogu vidi nekaj odrešilnega, mesijanskega: človeka hoče osvoboditi od zavesti, da je dolžan Boga častiti in mu služiti.

Vsak človek, ki je iskren in ki brez predsodkov proučuje verski problem, bo brez nadaljnjega odklonil stališče neposredne borbe proti Bogu, ker je znanstveno nevzdržna, krivična in nepopisno drzna, saj izpostavlja človeka v nevarnost, da si nakoplje božjo jezo in večno pogubo.

Drugi so brezbrizni

Drugi del človeštva, in teh je najbrž večina, zavzema do Boga neko neopredeljeno stališče, ki bi ga označili za brezbrizno, indifferentno, mlačno. Boga sicer ne zanika, preje priznava božji obstoj, le da Bogu in verskemu problemu ne pripisuje nobene važnosti. Bog v nebesih, mi na zemlji, pravi; komur se hoče, naj le časti Boga in mu služi, moja pozornost velja zemeljskim dobrinam, tehničnemu napredku, znanstvenim odkritjem, avtu, kinu, televiziji, sploh prizadevanju, da si na zemlji ustvarim košček raja. Komur prija, naj le zahaja v cerkev, naj le moli, jaz na nedeljo poletim raje v naravo, v gore ali k morju, da si s poštenim razvedrilom nasrkam moči za napore celega tedna.

Tretji Boga ljubijo

Resnično veren človek pa živi za Boga in v Bogu. V Bogu vidi ljubečega Očeta, ki ga je ustvaril za nebesa. Predobrega Odrešenika, ki ga je odrešil s smrtjo na križu, Duha vse svetosti, ki

ga kliče h krepostnemu življenju in bogupodobnosti. Toda prav v luči božje svetosti vidi lastno grešnost. Zaveda se, da je Boga neštokrat žalil in da je sleherni dan prepleten z nezvestobami. Z grehom je zapravlil božje prijateljstvo, posvečujočo milost božjo, in zapravlil je celo pravico, imenovati se otrok božji. Zavest krivde preplavlja njegovo duševnost in njegova notranjost trepeče ob živi zavesti nevrednosti in grešnosti. S psalmistom vzklika: „Glej, v pregrehab sem bil rojen in grešnega me je spočela moja mati... Svojo pregreho spoznavam in moj greh mi je vedno pred očmi“ (Ps 50, 7).

Vsi narodi so darovali

V duhovni stiski grešni človek išče, kako bi odložil breme greha, se duhovno očistil in se tako zopet spravil z Bogom. V spomin mu prihajajo stari narodi, ki so skušali potolažiti užaljeno božanstvo z žgalnimi daritvami, bogatimi žrtvami in raznimi mučenji in mrtvičenji. Toda že goli razum mu pravi, da tiči v grehu, ki žali neskončnega Boga, in da je zato vsako zadoščenje, ki je samo po sebi končno in omejeno, nezadostno. Samo z naravnimi močmi človek ne more prodreti v nadnaravno in zgolj človeško zadoščenje ne more odtehtati teže greha. Vse muke vseh mučencev, vse solze vseh spokornikov ne morejo, če niso podprte z milostjo božjo, zbrisati niti enega samega greha. Zadoščenje, ki naj bi po vseh zah-

tevah pravice Bogu primerno odplačalo dolg, bi moralo vsebovati nekaj, kar je neskončne vrednosti in kar je po svojem bistvu zaslužno za nebesa. A kaj takega more nuditi samo Bog.

Njegova kri je odkupna cena za vse ljudi

To, kar je človeški razum postavljal kot nujno zahtevo, je v božjem razodetju veličastna resnica. Neskončno dobri in usmiljeni Bog je padlemu človeštvu priskočil na pomoč na izreden način. Sin božji se je učlovečil, vzel je nase vse grehe in odplačal božji pravici ves dolg. Kristusova odrešilna smrt na križu, ki je neskončne vrednosti, je prebogata odkupna cena in primerno izplačilo vseh dolgov. Treba je le, da se vsak grešni človek posluži tega izplačila, izplača svoj dolg in tako poravna svoje račune.

Taka je božja volja. „Nočem smrti grešnikove,“ pravi Gospod Bog, „temveč da se spreobrne in živi!“ (Ez 33) „Ljubil sem te z večno ljubeznijo... zato sem te potegnil k sebi iz usmiljenja“ (Jer 31). S strani Boga, ki je upnik, je v znamenju neskončnega božjega usmiljenja postavljen most sprave in pomirjenja, zdaj pa mora tudi človek, ki je dolžnik, nekaj storiti in nekaj Bogu nuditi. Kaj pa? Zlato in srebro? Klavnih daritev ali žgalnih žrtev? Nikakor! S kraljem Davidom naj vzklikne: „Nad klavno daritvijo nimaš veselja in če bi

ti dal žgalne daritve, bi jih ne maral. Moja daritev, o Bog, je skesan duh, skesanega in ponižnega srca, o Bog, ne zametuješ“ (Ps 50, 18).

V postu se spreobrnimo

Bogoslužne molitve, ki jih Cerkev opravlja v postnem času, nam vzbujajo v obilju duha spokornosti, resničnega obžalovanja grehov in zaupanja v božje usmiljenje. Na pepelnično sredo Cerkev takole moli s prerokom Joelom: „Spreobrnite se k meni z vsem srcem, s postom, z jokom in žalovanjem. In pretrgajte si srca, ne pa oblačil, in spreobrnite se h Gospodu, svojemu Bogu, ker je dobrotljiv, potrpežljiv in poln usmiljenja, in odpušča hudobijo.“ In isti prerok nas vzpodbuja: „Zamenjajmo svoja oblačila za pepel in raševino; postimo se in jokajmo pred Gospodom, zakaj v velikem usmiljenju nam bo odpustil grehe naš Bog!“ (Joel, 2, 12-13). „Usmiljen in milostljiv je Gospod, ne ravna z nami po naših grehah, ne vrača nam po naših krivdah. Kakor je nebo visoko nad zemljo, tako visoko presega njegova milosrčnost zasluženje njih, ki se ga boje“ (Ps 102, 8).

Močno zaupajmo v usmiljenje

Človek, ki je prežet s temi čustvi, pa naj bo še tak grešnik, lahko mirno dvigne svoj obraz proti nebu in zaupno moli Gospodovo molitev: „Oče naš, ki si v nebesih!“ in še zlasti peto prošnjo: „Odpusti nam naše dolge!“

Kako ganljiv prizor! Človek, ki prosi milosti, in Bog, ki odpušča, prizanaša, blagoslavlja! Nobenega dvoma ni o učinkovitosti te prošnje, o božjem odpuščanju: saj gre za molitev, ki jo je nas naučil sam božji Zveličar, za molitev, ki je javna molitev vesoljne Cerkve, in ki jo Bog gotovo usliši. Usliši pa jo Bog zaradi zaslужenja Kristusovega, zaradi njegove krvi, ki je bila prelita za odpuščanje grehov. Kri Kristusova je ono brezbrežno morje, ki ima moč izmiti grehe vsega sveta. Vsak dan in sleherni trenutek dneva lahko zmolimo peto prošnjo Očenaša in s tem vržemo v to brezmejno morje breme naših grehov in butare naših krivd, v gotovosti, da za njimi ne ostane najmanjša sled.

„Odpusti nam naše dolge!“

Molimo radi, molimo z velikim zaupanjem Očenaš, Gospodovo molitev. V duhu občutene spokornosti izgovarjajmo zlasti besede: „Odpusti nam naše dolge!“ Tako bomo nemudoma dosegli odpuščanje grehov. Res je, da nam ostane dolžnost, iti čimprej k sveti spovedi, kar bomo redno vršili in še zlasti v pripravo na veliko noč. A res je tudi, da si lahko vsak trenutek izprosimo odpuščanje grehov s popolnim kesanjem, ki ga lahko strnimo v skesano prošnjo, ki jo je tako lepo izrazil Gospod Jezus v Očenašu z besedami: „Oče naš, ki si v nebesih, odpusti nam naše dolge!“

Msgr. dr. Rudolf Klinec, Gorica

VELIKA NOČ LETA 1941

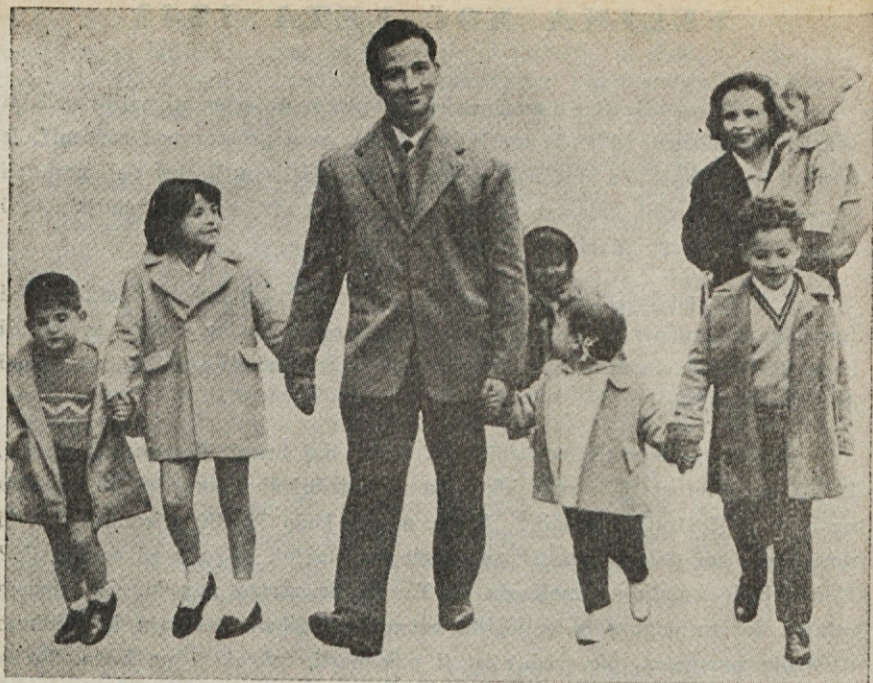
Tisto leto se je čas ustavil na veliki petek. Za njim ni prišla nedelja vstajenja. Fašizem, ki je že tretje leto iskal „svoj prostor pod soncem“, je dosegel naše kraje. Za slovenski narod se je pričel nov križev pot, najhujši od vseh v zgodovini. Žalostno usodo naroda je na svoj način spremljala tudi njegova „kraljica“, Marija z Brezij.

V torek po beli nedelji so se Nemci približali njenemu svetišču. Vsi frančiškanski redovniki, ki so prebivali v samostanu poleg cerkve, so morali zapustiti Brezje, le mlademu bratu Jozafatu, zakristanu svetišče, so Nemci dovolili, da ostane.

Znašel se je v težkem položaju. Kako naj brani Marijo pred tirani, ki jih ne gane vpitje otrok, jok žena in obtožujoči molk mož ob pogledu na strto srečo tolikih družin? „Toda, morda bodo Mariji prizanesli, saj ji doslej niso nič žalega storili,“ se tolaži fr. Jozafat. „Kje imaš zagotovilo? Nemci bodo kmalu spoznali, da je Marija na strani naroda. Ob njenem oltarju dobiva pogum in voljo, da vztraja v težkem položaju in kljubuje njihovim namenom. Ne, sedaj so ji prizanesli, tokrat ji ne bodo. Treba ji je poiskati varnejše zavetje.“

Planine so dihale spokojnost noči. Torek je prehajal v sredo, ko je fr. Jozafat tipal po temi cerkve. Pod pazduho je stiskal odejo. Pred Marijino podobo se je ustavil. Brleča lučka je slabo osvetljevala njen obraz. „Oprosti, Marija,“ se je opravičeval, „ker boš morala odtod. Za tvojo varnost gre. Marsikdo od nas se ne bo vrnil na svoj dom, toda ti se moraš vrniti. Kaj bi naš narod počel brez tebe?“ Ves je drhtel, ko se je po tej molitvi povzpел na oltar, previdno snel Marijino sliko in jo povil v odejo. Z dragocenim zakladom se je napotil v dolino.

Enakomerno šumenje Save je prekinil vlak, ki je popeljal begunko v Ljubljano. Tu je dobila enodnevno zavetje v frančiškanskem samostanu. Naslednje jutro je v posebnem kupeju vlaka odpotovala naprej. Varnejše pribežališče jo je čakalo na Trsatu, kjer je ostala v cerkvi do leta 1943, ko se je vrnila v Ljubljano. Začasno so jo ustoličili na stranskem oltarju stolnice.

V D R U Ž I N I

Družinski koledar

S cvetno nedeljo smo vstopili v veliki teden.

Odrpito sv. pismo je s slikanjem dogodkov prvega velikega tedna središče družinske pozornosti. Otroci se s toplim srcem ustavljajo ob slikah Jezusovega trpljenja. Z duhovno zbranostjo teče intenzivno delo v domači hiši.

3. Veliki četrtek. Zunanje praznovanje in delopust dajeta prazniku postavitve sv. Rešnjega Telesa večjo pozornost. Glavna hišna dela so končana. V miru in zbranosti more družina k prazničnemu opravilu velike večerje. Dramatičnost cerkvenih obredov vzbuja pozornost naših otrok. Odraslim je postala

navzočnost pri njih nujnost, brez katerega bi velikega tedna ne doživeli.

4. Véliki petek. Od ure do ure spremljamo v duhu Gospoda na njegovem križevem potu. Ob tretji popoldanski uri je vsa družina pod križem.

„Molimo te, Kristus, in te hvalimo,
ker si s svojim križem svet odrešil.“

Večerni obredi v cerkvi so polni sočutja, hvaležnosti in ljubezni.

5. Vélika sobota. Po dopolnjenem trpljenju nov dan. Gospod leži v grobu.

A že prihaja misel na vstajenje. Naši narodni običaji jo spremljajo s pripravo „žegna“. Otroci so zaposleni z barvanjem piirhov, gospodinje s pripravo gnjati, hrena, potic... Ob uri blagoslova velikonočnih jedil so obrazi že polni prazničnega razpoloženja. Na mizi sredi sobe se blešče z domačimi vezeninami pogrnjene košarice sosedov.

Nočni obredi v cerkvi so sprva skrivnostni. A iz čakanja pride Luč — svetloba in veselje.

6. Vélika nedelja. Praznik vseh praznikov. Gospod je vstal! Aleluja! Aleluja vsem dragim, vsemu svetu! V Vstajenju je naše osebno in skupno upanje.

13. Bela nedelja. Naše osrednje društvo nas vsako leto za malo Veliko noč povabi na skupni dan.

Biti brat pomeni čutiti in tudi pokazati svoje bratško čutenje. Naša skupnost bi morala biti tako bratstvo. Toliko bolj zaradi njenih visokih ciljev.

„Mnogi se vedejo, kakor da so v čakalnici, kjer ničesar ne pričakujejo. Živijo, ne da bi se vprašali, zakaj. Živijo, ker pač živijo. Pokoravajo se nejasnemu nagonu, ki ga življenje prinese s seboj. Toda nimajo kaj početi v življenju.“ — Leclercq.

„Spomini na mojo mladost . . . so grenki“

Gospo Nežko Trpinovo iz Miramara sem poznala, ko je bila še mlado sloko dekle. Sedaj pa je že mati peterih ljubkih otrok. Ko preživljam počitnice v tem lepem obmorskem mestecu, naređiva vsako leto nekaj lepih skupnih izletov po miramarskih gozdovih, ali pa hodiiva po peščenih sipinah ob morju. — Zadnjič sva sedeli na jasi sredi mladih borovcev. Otroci so se igrali „ravbarje in žandarje“, midve pa sva prijetno kramljali — o pretekli zimi, o otroških boleznih, pa o šolskem letu itd.

„Lojz, kako pa spet govoriš?“ — je gospa Nežka med najzanim pogovorom naenkrat opomnila svojega sinka Lojzeka, ki je s sestrico govoril špansko.

„Da, gospa, težko je vzgajati otroke v slovenskem duhu — predvsem zaradi jezika“ — mi je pričela pripovedovati. „Otroci tako radi „udarijo“ po argentinsko, komaj jih spustim izpred oči — že ne govorijo slovensko.“

Dvanajstletna Nežika bo letos končala ljudsko šolo in vstopila v gimnazijo. Zato sem gospo vprašala:

„Kaj želite, da bi vaši otroci dosegli v življenju?“

Gospa mi je odgovorila:

„Kakor vsi skrbni starši, tako tudi jaz želim, da bi moji otroci dosegli poklic, ki si ga sami želijo. Rada bi videla, da bi bili samostojni, odkriti in poštene ter po čutenju in zavesti pravi Slovenci.“

Med pogovorom mi je gospa čestokrat omenjala svoja mlađa leta, katera je preživela v domovini. Zato sem jo vprašala:

„Kakšni so spomini na vašo mladost v domovini?“

„Spomini na mojo mladost v rojstni deželi so grenki. Kot nedorasel otrok sem morala preživeti grozote komunistov... Komaj sem imela sedem let, smo že izgubili naš dom. Vsa naša družina se je težko preživljala.“

Gospa Nežka svojim otrokom veliko govori o naši Sloveniji, o pokrajini, o navadah in o ljudeh, ki tam živijo.

„Ali imate željo“ — sem jo vprašala, „da bi videla, ali morda celo živila v svojem rojstnem kraju?“

„Da, moja želja je zelo velika, da bi moja nekdanjo domovino še enkrat videla, predvsem, da bi videla naše lepe slovenske vasi. Nikakor pa si ne morem misliti, da bi tam stalno živila.“

„Gospa Nežka, v vašem domu ima človek vtis, kakor da bi bil nekje na Slovenskem. Kako ste mogla ohraniti po tolikih letih bivanja v tujini naš slovenski način življenja, predvsem, ker ste vendar kot mala deklica zapustila svoj rojstni kraj?“

„Da sem po tolikih letih ohranila naš slovenski način življenja, je prav gotovo zasluga mojih staršev, kakor tudi mojega moža, ki je Slovenec. Tudi on je prinesel od doma slovenski duh in naš način življenja.“

„Kako je z versko vzgojo vaših otrok, predvsem, ker stalno živite v tem letoviškem mestu?“

„Verska vzgoja otrok je takšna, kot drugje. Čeprav živimo v letoviškem kraju, otroci ne čutijo slabega vpliva. — (Opomba: Značilno za Miramar je namreč, da so vse nedeljske sv. maše številno obiskane in je težko dobiti prostor v veliki, začasno pokriti lopi, župnijska cerkev že več let nikakor ne more sprejeti pod okrilje vseh številnih vernikov.) Verouk se otroci učijo predvsem doma, pa tudi v šoli. Nekaj pa se navadijo pri slovenskem verouku.“

Mala Lučka se je nežno ovila okrog materinega vratu in z velikimi, temnimi očki strmela mamici v obraz. Vprašanje, ki je še vedno na dnevnem redu v naših časopisih, mi je ušlo:

„Gospa Nežka, kaj menite o zadnji papeževi okrožnici?“

Z veliko prisrčnostjo mi je gospa odgovorila:

„Kot katoličanka je moja dolžnost, da odgovorim, da ima sv. oče prav. Kljub človeškim težavam zakoncev, bi tudi zdravniki podprli njegov nauk.“

„Kot žena in mati — kašne osebne želje imate?“

„Kot žena je moja želja, da bi se z možem vedno tako ljubila in se spoštovala, kot sedaj. Kot mati pa si želim, da bi bila moja družina vedno med seboj povezana, zlasti potem, ko bodo otroci že odrasli.“

Sonce se je nagnilo, večerna zarja je pordečila nebo. Z morja je priveel močan veter, ki je s takšno silo metal valove v obalo, da se je njega bučanje slišalo prav pod borovce, pod katerimi sva sedeli. Prav tako je morala kipeti žalost v srcu njene matere, ki je pred tolikimi leti hitela preko Ljubelja v tujino. Edinó premoženje ji je bila vera v Vsemogočnega in pa njeni otroci, med katerimi je bilo takrat še majhno dekletce Nežka...

Pavlina Dobovškova

Z A M L A D I N O

Moj veliki prijatelj

Želiš si ljubezni; nobena stvar ti ne pomeni več kot biti ljubljen. Kako si občutljiv za to, da je nekdo rekel, da te ima rad, da je neko dekle priznalo, da si želi s teboj ustvariti dom. Saj sanjaš o ljubezni od jutra do večera! Da, sanjaš! In vendar je pri tebi ljubezen, ki je neskončno močnejša od vsake človeške ljubezni: to je ljubezen, s katero te Kristus ljubi. Res, verjemi mi, Kristus te ljubi, prav tebe in ko je visel na križu, je mislil nate, nate osebno. — Kaj me Kristus res pozna? Prav po imenu? Ali se res ta veliki Gospodar vesolja zanima zame? Torej nisem ubogo, osamljeno bitje, izgubljeno v vrvežu sveta! Jezus me ljubi! Kolikšna sreča me prevzame, ko to spoznam. Nenadoma mi postane jasno, da je Jezus moj veliki prijatelj, moj starejši brat, ki je pri meni ves čas, prav vsak trenutek dneva: doma, na predavanju, na trolejbusu, na koncertu, v moji sobici... In temu ljubečemu prijatelju lahko torej vse zaupam: svoje težave, veselje, načrte za bodočnost, dvome. On je edini, ki mi lahko pomaga in mi da moč, da bom uresničil svoje sanje.

Me in naše srce

Pomlad duše.

Nesluteno bogastvo je nakopičeno v tvoji duši in od njega je odvisna tvoja bodočnost mladenka.

Vse lastnosti, ki označujejo tvojo osebnost se prebujajo in razvijajo. Vendar je to prebujanje skoraj vedno združeno z dobo zmedene in boleče krize.

S temi vrsticami bi rada pomagala tebi in vsem, ki so v vrtin-
cih mladostnega kipenja, da ne bi iz njega izšle okrnjene in s tež-
kimi spomini, ampak sveže, mladostne in močne, popolne osebnosti.
Tvoje prebujajoče se srce potrebuje okrepljene rose; želim ti jo

DUŠA V RAZVOJU

V prehodni dobi si, nisi več deklica, malo ti še manjka, da boš
doraslo dekle, še več, da boš žena.

Mimo je otroška doba. Prvi znaki fizičnega, duševnega in mo-
ralnega razvoja se oglašajo po željah, zmedenih zahtevah, nera-
zumljivem neredu.

Vse značilnosti tvoje bodoče osebnosti se že prebujajo v tebi.
To je doba, v kateri vrejo v tebi vse žive moči prebujajočih se
lastnosti in hočejo bruhniti navzven.

NEODVISNA DUŠA

Zdi se, da bi se vse življenjske moči: zmožnost misliti, hoteti,
ljubiti rade uveljavile na enak način; upor vsakemu vodstvu.

In vendar v tvojih letih rabiš pomoči, opore, nasveta, čeprav
hočeš biti popolnoma neodvisna.

Trdiš, da te ne razumejo, da si sama zadostuješ, da sama v sebi
najdeš vodstvo, ki ga rabiš.

Tvoje želje po popolnosti, slutenje nezmožnosti človeškega srca,
da bi zadovoljilo tvoje najgloblje želje in hrepenenje; domotožje
večnosti, idealnosti in božanstva. To je klic, iskanje najvišjih ide-
alov; tukaj je zakoreninjena moč mladosti, vrelc navdušenja in
energije in tisti ogenj, ki bo dolga leta gorel in razširjal žar
mladosti.

Kadar tvoje hrepenenje vodi v neresnične sanje in neplodne čustvenosti je to božanje tvojega napačnega ponosa in sebičnosti, ki te vodi proč od iskrenega spoznanja svojih napak, pozabljenja sebe v prid drugih.

NEZAUPLJIVA DUŠA

Iskanje samote v trenutkih, ko najbolj potrebuješ pomoči drugih, sebičnost v življenjski dobi, v kateri je najmočnejša želja po ljubezni in predajanju, sta dvoje nasprotij in vendar dva zelo pogosta, čeprav nelogična pojava mladostne dobe. Obstajajo še drugi.

Pogostokrat opaziš v sebi čudno mešanico temne hladnosti in prevelike zaupljivosti. Načelno si nezaupna do svojih domačih, do tistih, ki so po naravi najprej poklicani, da te vodijo in ti pomagajo graditi tvojo osebnost. Včasih, ni čudno, celo občutiš odpor do svojih domačih, do doma, do preprostih domačih opravil. Trdno si prepričana, da če ohraniš svojo popolno neodvisnost, na najboljši način rešiš svoje novo duševno bogastvo. Vendar, edino kar dosežeš, je, da si preveč domišljaš o vrednosti svojega življenja.

TVOJE DUŠEVNO STANJE JE ŽEJNO LJUBEZNIIVOSTI

V nasprotju z razdaljo, ki jo postavljaš med sebe in svoje domače se pogosto spuščaš s skoraj otroško zaupljivostjo v ljubeznjiva navdušenja in ljubeznivosti, nežnosti, prijateljstva, strastna občudovanja prijateljic, profesorice, filmskih zvezd in zvezdnikov. Medtem, ko ljubosumno čuvaš svojo neodvisnost, se nehote predajaš želji ljubiti in ljubljena biti, ne da bi se zavedala, da v ljubezni do drugih oseb iščeš sama sebe.

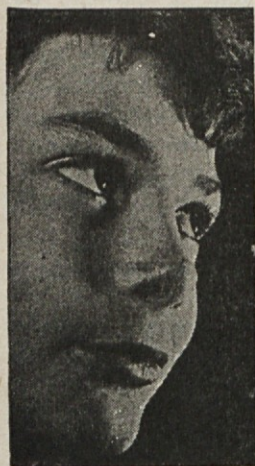
TVOJE DUŠEVNO STANJE NI TRDNO

Namesto da bi iskala svojo pristno osebnost, jo pačiš zaradi svoje dobre in slabe volje, čustvenosti, navdušenja ali melanholije, ki te pač v določenem trenutku obhajajo. Včasih se kažeš žalostno, potem razposajeno, v trenutku zelo ljubečo, pa zopet kruto. V trenutku želiš žrtvovati svojo sebičnost in prav tako je potreben samo trenutek, da se tvoja samoljubnost, napuh in ljubosumnost pokaže na dan.

Priredila M. M.

Danijelove zgodbe

12. NOVEMBRA. (Med angleško uro). S sošolci smo se zmenili, da gremo v nedeljo v cirkus. Pravijo, da je program nad vse zanimiv. Če nas gre deset skupaj, imamo še poseben popust pri vstopnini. Jaz sem se takoj odločil, da grem.

ZVEČER. Seveda, kakor vedno so doma ugovarjali. V cirkus ne, ker se potem vrneš prepozno. Drugo jutro moraš pa zgodaj vstati, da greš v šolo in moraš biti spočit. — Torej, dokončno, s cirkusom ne bo nič. Namesto tega pa bom moral prebiti popoldan z „družino“, ko je vse klavrno in si nimamo drugemu nič povedati.

13. NOVEMBRA. Sklenil sem, da se bom učil do iste ure, kot bi prišel iz cirkusa. Ne bom šel prej spat. Poleg tega pa ne bom spregovoril niti besedice. Naj vidijo, da sem užaljen.

OB POL ENI ZJUTRAJ. Do sedaj sem se učil. A sedaj niti nisem zaspan. Janez je spočetka protestiral, ker zaradi luči ni mogel zaspati. Prebiral sem nekatere strani tega zvezka in opazil, kolikokrat se prepiram s starši. Če bi imel resno voljo, bi temu že zdavnaj naredil konec.

15. NOVEMBRA. Spremljal sem Lucijo domov. Pogovarjala sva se, a zdelo se mi je, da ni dosti poslušala, kar sem ji pravil. Vprašal sem jo, kaj ji je, pa mi je odgovorila: „Nič, nič, kakor po navadi.“ Gotovo jo kaj skrbi, ali pa ima doma probleme. Pisal ji bom, da jo malo opogumim.

17. NOVEMBRA. Ves dan je deževalo. Zastonj sem pričakoval Lucijo. Stopal sem po ulici, srečaval razne ljudi in jim gledal obraze. Vsi so bili nekam žalostni, otožni, kakor da jim je vreme spremenilo misli in značaje.

Doma od nedelje še nisem spregovoril besede. Mislim, da mama že postaja nekoliko nestrpna.

Upam, da Lucija ni bolna.

18. NOVEMBRA. Od daleč sem videl Lucijo. Tekel sem za njo

in jo dohitel. Nekaj časa sva šla skupaj. Nisem se je upal nič vprašati. Nenadoma je ona rekla:

„Moram še nakupiti par stvari v mestu, Danijel. Se bova že potem kje srečala.“

Hotel sem jo na vsak način spremljati, a ona je odločno odklonila.

„Ne, imam za precej časa. Poleg tega bi naju lahko kdo videl skupaj in povedal pri vas doma. Potem bi zopet imel probleme.“

Jaz sem vztrajal, a ona se ni dala pregovoriti. Torej sva se poslovila. Dolgo sem gledal za njo. Ni se obrnila. Ni mi pomahala z roko, kot to vedno stori. Le kaj ji je? Sem jo morda jaz kaj razžalil?

Tudi danes nisem pri večerji spregovoril besedice. Je bilo zelo lahko, ko nimam najmanjše volje za pogovor.

21. NOVEMBRA. Konec! Vse je končano! Videl sem Lucijo z drugim fantom, ki jo je poljubljal!

Moja ljubezen je uničena, izdana. Ostal sem sam s to grenko žalostjo. Brez nje moje življenje nima smisla. Samo ona je posvetila kot žarek v temo moje samote. In sedaj je vse končano. A jaz bom ostal zvest tej ljubezni. Le zanjo je prostor v mojem sreju.

(Bo še)

Priredil A. M.

Nova maša v Radovljici v juliju 1968. Poleg novomašnika njegov stric Ciril Demšar, C. M., in radovljiški župnik Franc Sekovanič in g. Slapšak

SLOVENCİ V LURDU IN FATIMI

Kratek opis romanja v Lurd in Fátimo v času od 15. do 30. aprila 1968 s Transturistom, Škofja Loka, 5 avtobusov s skupaj ca. 200 romarji.

Po prekoračenju jugoslov.-italijanske meje in po nočni vožnji prvi daljši postanek 16. 4. v **Torinu**. Oglad bazilike — skupna koncelebrirana maša v Don Boscovi kapeli. Po maši ogled Don Boscovega muzeja: opremljena njegova soba in kapelica z raznimi slikami iz njegovega življenja, njegova krsta, spovednica, obleka itd. Odhod proti italijansko-francoski meji, prej še postanek v italijanskem mestu **Aosti**. Oglad gotske stolnice s križnim hodnikom in kripto. Vožnja skozi predor pod Mont Blancom, prekoračenje meje in prihod v **Grenoble**: krasno mesto, lepa lega, slovi po stari univerzi in seveda po zadnjih olimpijskih igrah. Na gradu nad Grenoblem je lepo urejen muzej — prvi za pariškimi. Žal brez postanka. Prihod v **Valence** ob 8 zvečer. Prenočišče.

17. aprila

Ob 7 odhod v Avignon, nekdanjo papeško rezidenco: gotska katedrala, v njej skupna maša. Ob 11 odhod v **Nimes**: gotska katedrala, stara arena. Iz Nimesa smo radi napake sosednjega avtobusa odšli z zakasnitvijo 6 ur šele ob 8 zvečer. Potniki so bili kljub temu dobro razpoloženi, čeprav

smo v Lurd prispeli šele zjutraj ob 5. Po kratkem počitku je bila

18. aprila

ob 9 pred votlino koncelebrirana maša slovenskih duhovnikov in skupno obhajilo vseh slov. romarjev. Ljudsko petje in molitve je vodil eden izmed duhovnikov po mikrofONU. Skrivnostna tišina in lepota votline prevzame vsakogar. Solze kar same polzijo po licih; saj ne moreš doumeti sreče, da si na mestu, kjer je stala Brezmadežna. Resnično, tu se stikata nebo in zemlja. V tisti blagodejni tišini ji imaš toliko povedati. Tu govori srce.

Po maši slikanje pred baziliko, nato ogled Lurda: Bernardkine rojstne hiše, ječe in raznih drugih zanimivosti. Človek se čudi, kakšna preprostost in siromaštvo. In vendar se je Bog poslužil te skromne deklice za tako velike reči. Podrobnosti nam je razložil slovenski izseljenski duhovnik g. Kavalari, ki je nalašč za to prilikó prišel iz Pariza, kjer deluje med slovenskimi rudarji. — Po kosilu ob pol treh slovenski križev pot na Kalvariji. Pretresljivo. Pri vsaki postaji je imel drug slovenski duhovnik premišljevanje, ki je bilo čudovito vsklajeno z našim romanjem, pokoncilsko dobo in duhovnimi potrebami vsega našega naroda. Na koncu pete litanije. — Ob petih procesija z Naj-

svetejšim za bolnike. Skupne prošnje vseh navzočih (vodeno po mikrofону) v francoskem, angleškem, nemškem in italijanskem, pa tudi v slovenskem jeziku so bile nekaj izredno ganljivega.

Ogled bazilike sv. Pija X. pod zemljo. Večerja. Nato nočna procesija z lučkami med navdušenim prepevanjem lurške pesmi v vseh jezikih, kakršne narodnosti so bili pač udeleženci. Procesija se zaključí s skupnim petjem latinske vere — credo (napev Missa de Angelis). Po kratkem obisku votline odhod v hotel.

19. aprila

zgodaj zjutraj slovenska maša v rožnovenski baziliki. Še kratek skok k votlini za slovo in zadnja priporočila, nato odhod iz Lurda. Prehod čez francosko-špansko mejo ob Biskajskem zalivu. španska mesta so lepa, po vaseh pa je zelo borno in tudi zanikrno. Zemlja pa je skrbno obdelana. Gojijo mnogo ovc in črno-belo govedo. Cvetje je zelo bujno. Po vrtovih in celo po travnikih vse polno krasnih kal (škrnicljev). Ves dan dosti naporna vožnja po španiji s par krajšimi postanki. Šele ponoči ob 2 smo prispeli v Oviedo, kjer smo prenočili. Kljub starinskemu in slabemu hotelu se je postelja izredno prilegla.

20. aprila

ob 9 odhod proti Komposteli. Večerja in prenočišče v romarskem naselju v obliki nizkih zidanih barak. To vse finansirajo Amerikanci. Naselje urejujejo in strežejo gojenci tamkajšnje

gostinske šole. Čudovit komfort. Tudi na pogradu se dobro spi.

21. aprila

zjutraj maša v baziliki sv. Jakoba — ogled znamenite božjepotne katedrale. Nato odhod proti portugalski meji. Portugalska je bolj rodovitna in še skrbneje obdelana kot španija. V mestu Porto ogled frančiškanske bazilike z zlatimi oltarji in stropom. Po vsej Portugalski smo videli posebno praznovanje pomladi. To je tradicija. Veselice, sejmi, okrašeni prostori pred cerkvami in praznično razpoloženi ljudje so dali dnevu slovesno, veselo lice. Čudovito cvetje po vrtovih, ob cestah razne ovijalke, plutovec in razno lepotično drevje. Bujno cvetoče kale celo po smetiščih. Prihod v Fátimo ob 9 zvečer. Namestitev v krasnem hotelu — vsi hoteli v Fátimi so pod cerkveno upravo. Sprejel nas je neki pater in nato so nas namestili. (Večerja kraljevska: zelenjadna juha, solata z jajci in hrenovkami, rižota s pečenimi piščanci, sadje in vino.)

22. aprila

Odhod v baziliko in h kapeli prikazovanj. Popolna tišina v globeli mnogo pomaga k zbranosti. Vsak romar naj bi zmolil za pokoro tri dele rožnega venca. Tu, ob stebru, kjer je stala Marija, vsakdo to z veseljem opravi. Vse je v Fátimi silno preprosto, v duhu pokore. — Koncelebrirana maša v baziliki, kjer sta tudi grobova Jacinte in Fracka. Popoldne zopet premišljevalni križev pot na prostem. To je globoka pobožnost, ki pretrese vsakogar. Premišljevanja so vodili

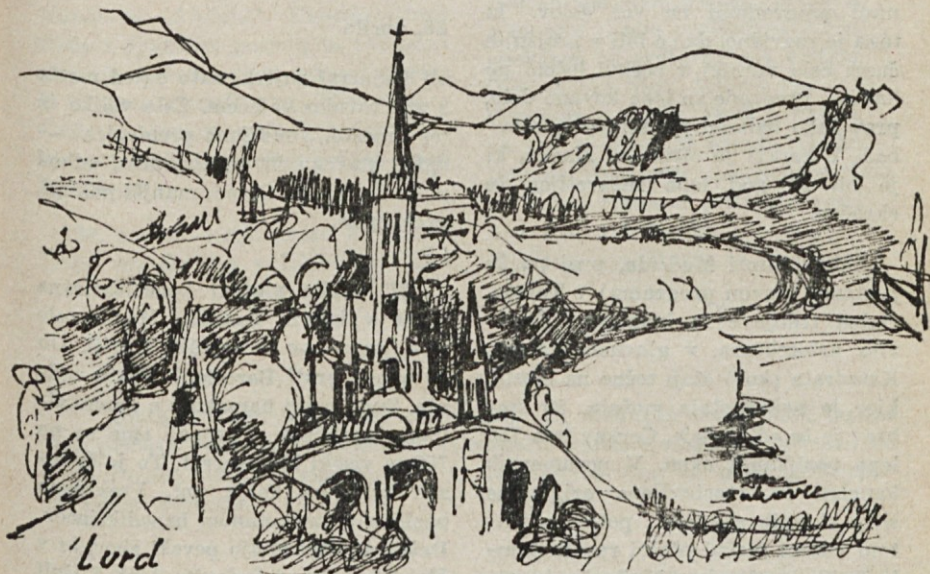
duhovniki in laiki. Po križevem potu ogled rojstnih hiš Jacinte in Francka ter Lucije. Po večerji procesija slovenskih romarjev z lučkami po globeli mimo kapele prikazovanj. Obnoveitev posvetitve slovenskega naroda Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Ko v grmu prikaže se bela meglica

23. aprila

ob 5 maša v kapeli prikazovanj, nato koncelebrirana maša v baziliki. Po zajtrku odhod proti Lisboni. Vmes postanek v Batalhe — ogled nedograjene gotske katedrale. Prihod v Lisbono ob petih popoldne, obvoz mesta, nato nastanitev v hotelu Continental ob morju. Samopostrežna prehrana in izredno konfortno stanovanje. Tudi na „petrih“ se izborno počiva.

24. aprila

po maši zajtrk in odhod v mesto Lisbona s strokovnim vodičem. Mimogrede ogled Kristusovega kipa, visokega 28 m na 110 m visokem podstavku, ki so ga postavili Portugalci v zahvalo, ker so bili obvarovani zadnje svetovne vojne. Prav so imeli. Videli smo tudi največji most na svetu — 3 km dolg in 80 m visok čez reko Tajo. Dalje spomenik princu Henrikumorjeplovcu, potem Hieronimov samostan z Bilenskim gradom, vse v emanuelskem slogu. Vse starejše stavbe v Lisboni so obložene s keramičnimi ploščicami različnih barv. Keramična industrija je bila svoj čas na Portugalskem zelo razvita. V starem delu mesta je velik vrvež prodaja rib in južnega sadja, ozke uli-

čice. Ogleđ lisbonske katedrale s krštilnico, kjer je bil krščen sv. Anton Padovanski. V neposredni bližini katedrale je cerkev sv. Antona, zgrajena na mestu njegove rojstne hiše — v kleti je še ohranjena sobica njegovega rojstva. Novi del mesta je silno razkošen. Vse stavbe so obložene z marmorjem, ki ga Portugalska mnogo izvažā. Lisbona ima nad milijon prebivalcev. Na Portugalskem vlada blagostanje — vidna je razlika med Portugalsko in španijo. Tu so naselja lična, čista, zemlja skrbno obdelana.

Ob 7.15 na Portugalsko-španski meji. Prenočišče v Meridi.

25. aprila

zjutraj maša v mestni baziliki iz 12. stoletja. Cerkev je razdeljena s kovanimi pregradami na več delov. Iz tega je razvidno, da so bili v prejšnjih časih celo verniki v cerkvi ločeni po kastah. Pregrade so lepo kovano delo, prav tako balkoni pri starejših stavbah. V cerkvi je oltar sv. Marka, ki je bil za god lepo razsvetljen in okrašen.

Odhod proti Madridu, prej pa še postanek (izven programa) v Toledu. Ogleđ trdnjave in katedrale. Čudovita arhitektura, v glavnem gotska. Katedrala (kor) stoji točno na mestu, kjer je nekoč stala mošeja. 80 stebrov je še od mošeje. Cerkev ima 750 lepo poslikanih oken. V posameznih kapelah so razstavljene originalne slike slavnih slikarjev, potem z zlatom vezeni mašni plašči raznih tamkajšnjih kardinalov. Najlepša je za-

kladnica. Tu je shranjena monštranca, visoka 3 m. V njej je 200 kg srebra, 16 kg zlata in mnogo dragih kamnov. Sestavljena je iz 5.700 baročnih komadov. Nekaj zlata, ki je v njej, je prinesel še Krištof Kolumb iz Amerike. Podaril ga je takratni kraljici, ki ga je poklonila cerkvi. To prekrasno monštranco peljejo vsako Veliko noč na posebni lafeti skozi Toledo. Toledo je zlasti znano po istoimenskem vezanju. V cerkveni zakladnici je poleg drugega tudi papeški križ Janeza XXIII. in pa Marijina krona, ki vsebuje 2 kg srebra in dragih kamnov. Vsako leto na Veliki šmaren z njo okronajo Marijin kip v katedrali. Orgle v toledski katedrali so dvojne, kor pa je na sredini. Katedralo so gradili 266 let.

Prenočišče v Madridu.

26. aprila

ob 8 zjutraj zajtrk, nato ogleđ mesta s strokovnim vodičem. Zelo veliko in lepo mesto, 3 milijone prebivalcev — ogleđ starega in novega dela, odhod proti Zaragozi. Ogleđ, manjši nakupi, prenočišče.

27. aprila zjutraj koncelebrirana maša v krasni baziliki. Mesto zelo lepo, znano po zaragoški Mariji. Ob 10 odhod proti Barceloni. Pusta vožnja. Suha polja namakajo z namakalnimi napravami. Povzpeli smo se na 750 m visoki Montserrat. To je španska Marijina božja pot. Prekrasna bazilika s samostanom benediktincev. Dečki-novinci imajo pevski zbor, ki v akustični cerkvi čudovito doni. Slišali

smo ploščo — prekrasno. Ob 5.30 odhod v Barcelono. Prenočišče.

28. aprila ogled mesta s strokovnim vodičem (žal prav slabim) in nato vožnja pod Fireneji. KomPLICIRAN prehod čez špansko-francosko mejo zaradi birokratskega carinika. Po trurnem brezpomembnem čakanju odhod proti francoskemu mestu Salonu, kamor smo prispeli okrog treh ponoči. Kljub tako pozni uri smo bili izredno prijazno sprejeti in postreženi. Postelja se je zares prilegla.

29. aprila odhod iz Salona v Marseille. Tu se povzpneмо k cerkvi Notre Dame de la Garde. Prelepa cerkev in neverjetna pozornost tamkajšnjih duhovnikov. Cerkev je zelo akustična. Zavrteli so nam plošči Ave Marija in Händlovo „Aleluja“. Koncelebrirana maša z ljudskim petjem in zahvalno pesmijo. Potem odhod mimo Cannesa in ob Azurni obali mimo Nice, Monte Carla in Monaca proti francosko-italijanski meji. Celonočna vožnja skozi Italijo ter

30. aprila vožnja preko Benetk in Trsta čez Sežano v Ljubljano, kjer

smo odložili naše šegave ribniške romarice. Končno vožnja proti lepi Gorenjski, ki se je med tem časom ode-la v prekrasno pomladno obleko. Tedaj pa smo ugotovili, da je kljub vsem lepim doživetjem po svetu najlepše le doma. Prelepi spomini pa bodo ostali vse življenje.

Ker je še malo prostora, naj napišem še fatimsko himno, ki smo se jo med potjo kar dobro naučili peti:

Trinajstega maja prišla je Marija
k trem revnim pastirčkom v dolino
Irija.

približa se zemlji nebeška Devica.
da pot bi v nebesa ljudem pokazala.
V rokah materinskih je molek držala,
Obleka vsa bela, nebeško blesteča,
z obraza ji sije preblazena sreča.
spokorno za sveta nebesa zorimo.
O Fatimska Mati, ljubeče dodéli,
K pokori, k molitvi ljudi je vabila,
da rod bi človeški pogube rešila.
Brezmadežno mater ponižno prosimo,
da k tebi v nebesa prispemo veseli.
Ave, ave, ave Marija,
ave, ave, ave Marija.

„Zgodovina sv. Avgušтина se ponavlja za vsakogar izmed nas: izguba vere prihaja vedno s prebujanjem telesnosti. Doraščajočega ne odvrča od Boga razum, ampak telo. Nevera je samo opravičilo za novo življenje.“
— Louis Bertrand.

„Ne bojte se porazov! Prvi je potreben, kajti ta nas vadi v volji. Drugi je lahko koristen, če tretjič ponovno vstanete, ste mož.“ René Bazin

ZAVEZA NA SINAJU

Ko je Bog poklical Abrahama, očeta izvoljenega ljudstva, je sklenil z njim zavezo, kakor se skleni pa zaveza med prijatelji. Predmet te zaveze je bila z božje strani obljuba o posesti dežele Kanaan in številno potomstvo, s strani Abrahamove pa zvestoba edinemu pravemu Bogu. Zunanje zname-

nje te zveze je bila pri moških obreza. To zavezo, sklenjeno z očakom Abrahamom, hoče zdaj Bog skleniti z vsem njegovim potomstvom potom Mojzesa, ki se ga je poslužil kot svojega srednika v svojih odnosih do ljudstva.

Po srečnem prehodu Rdečega morja so bili Izraelci rešeni stra-

hu in zalezovanja Egipčanov. Mojzes jih pelje v puščavo pod goro Sinaj, kjer je nekoč pasel ovce svojega tasta Jetra. Bog sam, ki se mu je bil tam v gorečem grmu prikazal, mu je bil napovedal, da ga bodo na tej gori častili. Na poti skozi puščavo jih spremlja Bog sam: „Gospod pa je hodil pred njimi podnevi v oblačnem stebru, da jih je vodil po poti in ponoči v ognjenem stebru, da jim je svetil ponoči. Ni se umaknil izpred ljudstva oblačni steber podnevi. ne ognjeni steber ponoči“ (II, 13, 21-22). S čudovito ljubeznijo skrbi Bog za svoje ljudstvo, ki je sicer ne-hvaležno in uporno. V žeji jim preskrbi pitne vode zanje in za živino, pošlje jim jate jerebic, da se nasitijo mesa, ki so si ga po-želeli; kruh pa jim skozi vso dolgo dobo življenja in potovanja po puščavi — to je štirideset let — dnevno pošilja z neba, to je ma-na, ki je imela okus kakor meden kolač. V bitki z Amalečani, prastarim arabskim narodom, jim po Mojzesovi stanovitni molitvi podeli zmago. Tretji mesec po izhodu iz Egipta so tako pod Mojzesovim vodstvom in pod božjim varstvom srečno prišli v Sinajsko puščavo in se ušotorili na planoti nasproti gori Sinaj, ki je po mnenju večine razlagalcev današnja Mojzesova gora — Džebel Musa, ki doseže višino 2244 m nad morjem. Tu je Bog Mojzesu zaklical z gore: „Tako povej Jakobovi hiši in oznani Izraelovim sinovom: sami ste videli, kaj sem

storil Egipčanom in kako sem vas nosil na svojih perutih in vas privedel k sebi. Če boste sedaj radi slišali moj glas in spolnjevali mo-jo zavezo, mi boste posebna last-nina izmed vseh narodov, kajti moja je vsa zemlja; in boste mi kraljestvo duhovnikov in svet narod“ (II, 19).

POTEK ZAVEZE

Po starem izročilu je Bog skle-nil zavezo z Izraelci 50. dan po prvi Veliki noči ali po izhodu iz Egipta. To razdobje je posve-čeno pozneje v Novi zavezi, ko pride 50. dan po Veliki noči Kri-stusovega vstajenja Sveti Duh na Binkoštni praznik nad apostole in sveto Cerkev.

Po božjem ukazu se mora vse ljudstvo za dan zaveze pripraviti z notranjim in zunanjim očišče-njem. Gori sami se smejo bližati; zavedati se morajo, da je Bog, ki jim bo govoril, svet in vzvišen nad vse.

Zaveza sama med Bogom in izraelskim ljudstvom mora biti sklenjena in potrjena le po pro-stovoljnem pristanku slednjega. Zato Mojzes skliče starešine ljud-stva ter jim predloži vse besede, ki mu jih je Gospod zapovedal. Tedaj je vse ljudstvo soglasno odgovorilo: „Vse, kar je Gospod govoril, bomo storili“ (19, 8).

Pristop Boga na goro Sinaj se izvrši s strahotnim veličastjem: „Ko je zasvital tretji dan, je pri-čelo grmeti in se bliskati, gost oblak je pokrival goro in tromba

je močno zabučala; zatrepetalo je vse ljudstvo, ki je bilo v šotorišču. Vsa gora se je kadila, zato ker je Gospod stopil nanjo v ognju; in njen dim se je dvigal kakor dim topilne peči in vsa gora se je silno tresla. In glas trombe je bil čedalje močnejši. Mojzes je govoril, Bog pa mu je odgovarjal z gromom“ (19, 16-20).

Tedaj je Bog dal svojemu ljudstvu deset zapovedi, ki predstavljajo zakonik zaveze in vsebujejo za Izraelce in za vse ljudi temeljne dolžnosti do Boga, do sebe in do bližnjega.

POMEN ZAVEZE

S sinajsko zavezo je izraelsko ljudstvo dobilo svoj življenjski red, svojo ustavo, ki naj ureja njegov odnos do Boga in njegove medsebojne družbene odnose. V dekalogu, to je v desetih zapovedih, je na kratko pa jasno povedano, kaj se pravi živeti po božji volji. Dolžnosti, ki jih Bog ljudem nalaga, odgovarjajo zahtevam in dostojanstvu človeške narave.

Vogelni kamen je Bog, ki smo mu dolžni vse priznanje odvisnosti, ljubezen in čast, ker je naš Stvarnik in Dobrotnik. Te dolžnosti do Boga vsebujejo prve tri zapovedi, s katerimi se izvoljeno ljudstvo obvezuje, da sprejema vero v Jahveja, edinega Boga, in odklanja vsa druga boštva, ves kult naravnih sil in kar je z njim v zvezi, to je vse čarovništvo in vedeževanje. To pomeni radikalen

prelom z vsem orientalskim mnogoboštvom, z vsem češčenjem naravnih sil. S tem se je človeku odprla pot k Bogu Stvarniku, narava ga na tej poti ne more in ne sme ustavljati. Tako je bila utemeljena vera v enega samega Boga in urejeni so bili človeški odnosi do njega. To so zapovedi prve plošče.

Na drugi plošči je bilo uklesanih drugih sedem zapovedi. V četrti ukazuje Bog spoštovanje, ljubezen in pokorščino staršem in predstojnikom, pa tudi dolžnosti teh do otrok in podložnikov. V njej so tudi obsežene dolžnosti do naroda in domovine. Ostale urejajo naše odnose do bližnjega, ki mu je treba priznati pravico do družine. V šesti zapovedi ukazuje Bog, da spoštujemo tudi sami sebe, ko govori: Ne prešuštuj! Ne nečistuj! Te zapovedi druge plošče predstavljajo skupek pravnih in moralnih norm, ki se v celoti kljub sorodnosti z zakonodajami drugih starih vzhodnih narodov od njih temeljito razlikujejo in so ostale za vse čase temelj vsakemu pozitivnemu pravnemu redu. Zato je Kristus sprejel dekalog kot glavni del v zgradbo Nove zaveze.

Iz pravnega reda sinajske zaveze veje nov duh, ki je nepoznan drugim starim vzhodnim narodom, kljub njihovi višji kulturi. Iz tega reda govori volja božjega zakonodajalca, ki je njegov pravi utemeljitelj in porok. Njegov srednik je Mojzes, ki ga zgado-

vinar Ranke imenuje „najzvišenejšo osebnost stare zgodovine“.

Zaveza na Sinaju je postala osišče izraelske zgodovine vseh naslednjih stoletij. Zgodovina izraelskega ljudstva je zgodovina sinajske zaveze. Zvestoba zavezi zagotavlja ljudstvu svobodo in blagostanje, prelom zaveze je vzrok njegovega propada in sužnosti.

Ko Jozue vstopi v obljubljeno deželo, je njegova prva skrb, da v Sihemu obnovi vero v Jahveja in zavaruje ljudstvo pred okuženjem po kanaanski veri in morali. Preroki spodbujajo ljudstvo k zvestobi do zaveze in v njeni luči presojujejo zgodovino in življenje izvoljenega ljudstva in drugih narodov. Ljudstvo v svoji zvestobi stalno omahuje pod silnim pogubnim vplivom poganskih narodov, sredi katerih živi. Ali po prerokih opominjano in po božjih kaznih streznjeno se vedno znova duhovno obnavlja. V babilonski sužnosti se izraelsko ljudstvo živo zave svojega poslanstva, svojih verskih in moralnih vrednot in ko se vrne v Palestino, obnavlja zavezo.

SINAJSKA ZAVEZA IN KRŠČANSKO LJUDSTVO

Čudovito je, kako Bog, zvest svoji obljubi, pripravlja pot našemu odrešenju. Sinajska zaveza predstavlja v tem pogledu važno, odločilno stopnjo k njegovemu uresničenju.

Po sinajski zavezi se ohranja v

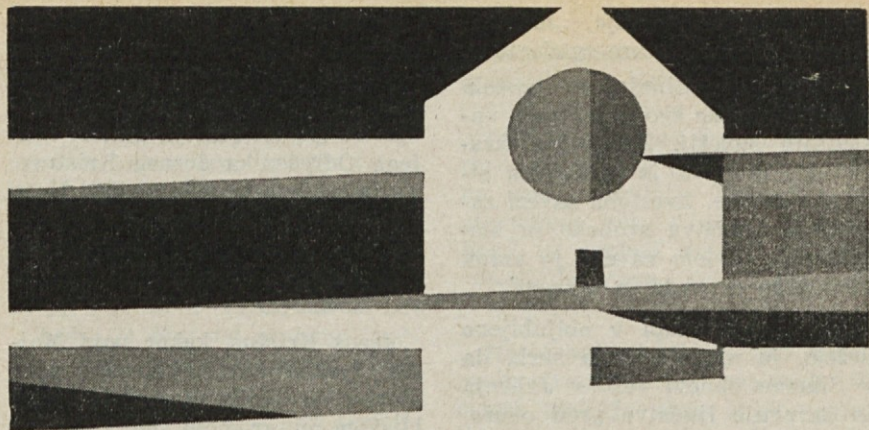
Izraelu vera v edinega pravega Boga. Po njej živi v izvoljenem ljudstvu cvet svetih in pravičnih duš, ki doseže svoj višek v preblaženi Devici Mariji, materi božjega Odrešenika Jezusa Kristusa. Ta je srednik in ustanovitelj Nove zaveze, ki ni več le začasna, ampak večna, ki ni več omejena le na eno ljudstvo, ampak obsega vse človeštvo.

Jezus Kristus, kakor novi Mojzes, vodnik novega Izraela, upostavlja to Novo zavezo, ne med bliskom in gromom, ne v strahu in trepetu, ampak v neskončni ljubezni, ko pri zadnji večerji s svojimi učenci je velikonočno jagnje in posveti kruh v svoje telo in vino v svojo kri ter nad kelihom govori: „To je moja kri nove zaveze, ki se za mnoge preliva v odpuščenje grehov“ (Mt 26, 28). Na Kalvariji potrdi to novo in večno zavezo s svojo resnično odrešilno smrtjo.

Ta nova zaveza povzame vse zapovedi v eno samo, ki je zapoved ljubezni — ljubezni do Boga nad vse in ljubezni do bližnjega kakor do samega sebe.

Živeti iz te nadnaravne ljubezni je višek krščanskega življenja. Po tej ljubezni zmaga je krščansko ljudstvo v vstalim Kristusom greh, pekel in smrt. V moči te ljubezni gremo za Kristusom v končno dorolnjenje zaveze, ki bo v večnem združenju s troedinim Bogom v nebeški sreči in slavi.

ALOJZIJ KOŠMERLJ

STISKA CERKVE V RUSIJI

Krščanstvo v Rusiji je na pragu nove dobe stisk in preganjanja. Pred smrtjo Stalina je še kazalo, da bo možno boljše razmerje med oblastjo in cerkvijo. Vojne grozote so zbližale oblasti s cerkvijo in je Stalin sam priznaval pravoslavlju veliko patriotsko vlogo v odporu proti nacističnim zavojevalcem. Mnogim cerkvenim dostojanstvenikom je Stalin podelil celo visoka odlikovanja za njihovo rodoljubno obnašanje. Po vojni je bilo še dovolj mirno sožitje med vlado in cerkvenimi predstavniki in ob Stalinovi smrti je bilo po vsej Rusiji odprtih še nad 20.000 svetišč in je smelo delovati nekaj bogoslovnih učilišč. Položaj pa se je zelo poslabšal z nastopom Hruščova, ki

je po svetu sicer oznanjal koeksistenco in poslal v Vatikan k papežu Janezu XXIII celo svojega zeta Adžubeja, v notranjosti Rusije pa se je sprožila nova gonja: vlada se je spomnila, da so razne njene komisije izračunale, da mora biti do leta 1980 konec krščanstva v Rusiji. Segli so v ta namen po dvojem: začeli so podpirati razne sekte za slabljenje pravoslavlja in po vsej Rusiji se je širilo iztrebljenje pravoslavnih verskih občin. Ko je Hruščov padel, je bilo krščanskih svetišč samo še osem tisoč. Pač pa se je zelo razmahnil baptizem, ki ga je vlada skušala uporabiti proti pravoslavlju. Baptistom se je pridružilo mnogo delavstva in vladi ni bilo neljubo,

da so se delavci s tem oddaljili razmišljanju o politiki. Neukemu ruskemu ljudstvu je prijalo baptistično gibanje, ker si ga je preuredilo po svoje, ko ga je preprijalo z elementi ruskega preprostega mysticizma, kakor je bilo takšno nagnjenje stalno prisotno med ruskim ljudstvom.

Po zasedbi Češkoslovaške pa se je vlada morala začeti boriti proti naraščajoči kritiki. Med delavci, še posebej pa med študirajočo mladino in intelektualci. Resnica o ozadju se je naglo odkrivala. Kar čez noč se je po ulicah in med delavci v tovarnah pojavila tajna policija in začela nastopati z metodami stalinizma. Tokrat so najprej udarili po baptizmu, ki se je medtem organiziral v 2000 organiziranih in po vladi priznanih verskih občinah. Baptistične seminarje so čez noč zaprli in pasttorje odvlekli v konfinacijo. Toda baptisti so se umaknili v podzemlje in so kot žrtve preganjanja še pridobili na privlačnosti in aktivnosti. Vlada je morala v preganjanju popustiti, ker delavstva v podzemlju ni mogla nadzorovati. Baptistične cerkvene občine niso izginile, pasttorje so zamenjali laiki, pridruževati pa so se jim začeli tudi mnogi pravoslavci, ker jih je privlačevalo pogosto prejemanje zakramentov, česar v pravoslavni cerkvi ni bilo v tolikšni meri.

Propaganda ateističnih krožkov pa se je znašla pred novim presenečenjem. Računali so, da bo pravoslavje umiralo po naravni

poti, češ da bo s smrtjo starejših rodov konec krščanstva. Toda obnašanje mladine jih je kmalu spravilo v zadrego: vsa mladina je po šolah bila deležna protiverske vzgoje, toda prav po dogodkih v Pragi se je pojavilo med mladino veliko zanimanje za vero. Sicer se je verska literatura širila med mladino že ves čas, seveda podtalno, toda gibanje se je pa še okrepilo, ko so se skupine intelektualcev javno pridružile manifestacijam krščanstva, kolikor ga je še bilo. Najprej je izzval med vso rusko inteligenco veliko zanimanje primer Borisa Pasternaka. Bil je Žid in se ni dal krstiti iz razlogov lojalnosti do svojih preganjanih rojakov, pač pa je dal pred smrtjo vedeti, da je po srcu kristjan in je bil cerkveno pokopan z navzočnostjo pravoslavne duhovščine. Ko je umrla Ana Ahmatova, najbolj ugledna in popularna ruska pesnica našega stoletja, so bile ob pogrebu javne verske prireditve. Med pisatelji je užival velik sloves pisatelj Pustovski, ki je nekoč prejel eno izmed literarnih nagrad Stalinovega režima. Tudi njega so morali cerkveno pokopati in sicer na zahtevo v oporoki. Solženicin ne prikriva svoje verske usmerjenosti in o svoji religioznosti je večkrat spregovoril tudi pesnik Jevtušenko, dasi z neko rezervo do pravoslavja.

Na vrhu pravoslavne cerkve pa sta dve struji, ena je za kompromisno razmerje do režima, druga pa se naslanja na tokove med verniki in uživa zato med narodom

velik ugled in priljubljenost. Sicer ni organiziranih skupnih nastopov, toda vidna je zveza med temi cerkvenimi predstavniki ter mladino in intelektualci. Pred petdeset leti je bila ruska cerkev cerkev podoželja in delno tudi revnega delavstva; intelektualci pa so bili vsaj agnostiki, če ne celo ateisti. Danes pa sloni rast pravoslavne cerkve na gibanju med mladino in na verskem prepородu izobraženstva.

Kot posebno značilnost pa označujejo mnogi poznavavci ruskih razmer dejstvo, da se množe konverzije med visokimi uradniki in tudi pripadniki raznih partijskih organizacij in ustanov. Mnogi med njimi svojega spreobrnjenja niti ne prikrivajo in se ne strašijo pred mukami in grozotami preganjanja. Seveda vsakdo nima pogojev za mučeništvo, vendar znajo taki svoje novo krščansko življenje prikrivati in po svoje na visokih mestih koristiti ruski cerkvi v stiski. Danes je ruski svet nasičen s takšno miselnostjo in bo režimu takšno duhovno gibanje bolj škodovalo kot pa upor v Češkoslovaški.

Inozemski poročevalci že poudarjajo, kako se zna zgoditi, da bo sovjetski vdor v Češkoslovaško mnogo škodil domači notranji politiki. Ljudje so se naučili brati časopise tudi med vrsticami. Dobro vedo, da je javna kritika nemogoča, vendar se oblasti zavedajo, kaj ljudje mislijo. Molk je močno orožje! Zato pa se povsod

čuti pest tajne policije in se je po vaseh in mestih razširila vohunska mreža, kakor v stalinskih časih, nov dokaz o tem, koliko more sovjetska vlada svojim državljanom danes zaupati.

Ruda Jurčec

Starček blagruje

Blagor njim, ki se prijazno smehljaje pomude pri meni in so pripravljeni z menoj kramljati.

Blagor njim, ki nikdar ne rečejo: „Ta dogodek ste mi danes že dvakrat povedali.“

Blagor njim, ki mi znajo priklicati v spomin nekdanje čase.

Blagor njim, ki razumejo, da so moje noge že trudne in da mi roka hromi.

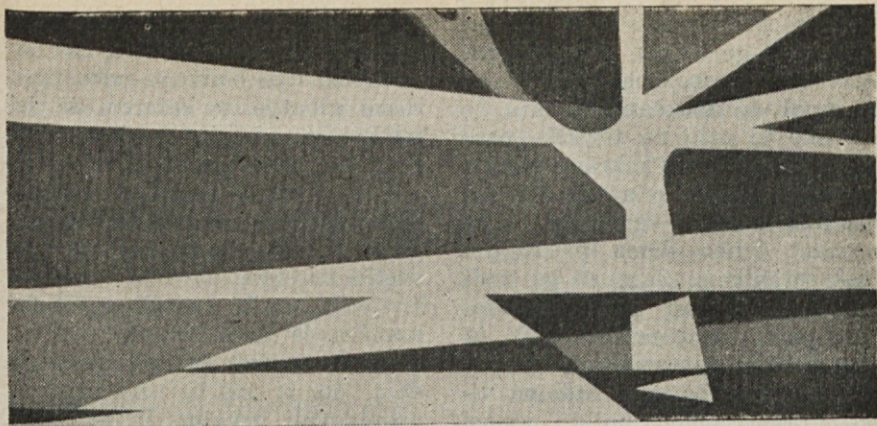
Blagor njim, ki so doumeli, da se mora moje uho zelo truditi, če hoče dojeti vse tisto, kar mi kdo priveduje.

Blagor njim, ki razumejo, da je moje oko že motno in moje misli že počasne.

Blagor njim, ki mi zatrjujejo, da me ljubijo in spoštujejo in da nisem zapuščen.

Blagor njim, ki mi v svoji dobroti lajšajo dneve na poti, ki me vodi v večno domovino.

(Iz Afrike; pisatelj neznan)

AVTORITETA IN SVOBODA

Je neko nasprotovanje avtoriteti, ki je zakonito in koristno. Takšno nasprotovanje pokorščini ni pasivno, ampak premisli to, kar se ji ukazuje. Takšno nasprotovanje lahko sili avtoriteto, da se varuje zlorab, h katerim se čuti morda nagnjena. Toda začeti presojsati avtoriteto samo kot takšno, je pa razdiralno in jalovo delo.

Sam Janez XXIII., ki je v okrožnici „Pacem in terris“ pozdravil voljo sodobnega človeka, da vzame nase večjo odgovornost za svojo lastno usodo, je v isti okrožnici posvetil obširen odstavek vprašanju o nalogi avtoritete v vsaki družbi.

V nasprotovanjih avtoriteti, ki jih poznamo v Cerkvi, gre pogosto za upravičeno iskanje neke nove oblike, kako izvajati

avtoriteto — in to je znak zrelosti.

Toda nekateri ji nasprotujejo iz zgolj čustvenih in infantilnih razlogov. In ta nasprotovanja skušajo utemeljevati z razlogi, ki jih je treba presoditi.

Napačna avtonomija vesti

Eden takšnih razlogov je neko napačno pojmovanje spoznanja vesti. Po tem pojmovanju bi človeški duh smel priznati za resnično samo tisto, kar je sam overovil in tako tudi njegova svoboda ne bi smela priznati drugega razsodnika kot le svojo vest.

To pa je, žal, popolnoma zmotno.

Najprej zato, ker je nek vir zakonitega spoznanja, ki se opi-

ra na pristojnost kake druge osebe na področju, na katerem sem sam nesposoben, da bi se dokopal do spoznanja.

Tako je celo na toriščih znanih. Predstava, kakršno imamo današnji ljudje o svetu, temelji na zaupanju, ki vemo, da ga po pravici lahko damo pristojnim znanstvenikom. Zato so pa tudi kriteriji, ki nam omogočajo ločiti med pravo pristojnostjo in samovoljno fantazijo, strogi.

Prav tako se godi tudi na višji ravni: medsebojni odnosi med ljudmi temelje končno na zaupanju, o katerem vem, da ga smem dati besedi druge osebe. Duševno bolan bi bil tisti, ki bi se na tem področju ne mogel zaneesti na nikogar, tudi takrat ne, kadar bi vedel, da je oseba, za katero gre, vredna vsega zaupanja.

Zato je vera povsem veljaven vir naše izvestnosti. Verovati v Kristusa se pravi priznati, da je on edini pristojen za vprašanja, ki se tičejo skrivnosti o Bogu, ker pač sam spadam v ta božji svet in imam zato vso pravico, da mu zaupam.

Protí avtoriteti v Cerkvi

Tu pa srečamo neko novo vrsto nasprotovanja, ki se ne obrača proti avtoriteti kot takšni, temveč proti avtoriteti v Cerkvi. Tokrat gre za neko nezaupanje do cerkvene hierarhije kot nositeljice avtoritete.

To nasprotovanje je v zvezi z dejstvom, da se začenja nekako dvomiti celo o institucionalnem

vidiku Cerkve na splošno. Skušajo se opirati na dejstvo, češ da je krščanstvo bistveno neko preprosto gibanje, v katerem se je hierarhija pojavila le kot neka drugotna stvarnost.

Nič ni manj osnovano kot to mnenje. Če je kaj gotovo v evangeliju, je to, da je Kristus posvetil tri leta svojega javnega življenja, da bi vzgojil apostole, katerim je hotel zaupati zaklad svojega nauka in zveličavnega dela, da bi ga ti verodostojno posredovali drugim. In ta ustanova spada k bistvu cerkvenega ustroja.

Pristojnost cerkvene hierarhije

Morebiti bo kdo rekel: tudi če priznamo, da ima cerkvena hierarhija in zlasti še Petrov naslednik oblast, da verodostojno uči razodete resnice, pa ne sme prekoračiti svoje pristojnosti in obravnavati problemov, ki spadajo v svetno področje. Posebej še — ali je za probleme obravnavane v „*Humanae vitae*“ res pristojna cerkvena hierarhija? Se mar hoče s tem reči, da so se papeži od Leona XIII. do Pavla VI. vmešavali v zadeve, za katere niso bili pristojni, ko so obravnavali socialne in mednarodne probleme?

Tehnični problemi resda spadajo pod pristojnost tehnikov. A uporaba tehnike prinaša s seboj tudi moralne probleme. To velja za atomsko energijo kot za organizacijo podjetja. Cerkev je vedno zahtevala zase pravico

in dolžnost, da spregovori o vseh problemih, ki zadevajo človeka kot takšnega. To velja še posebej, ko gre za vprašanje ljubezni in zakona, ki zadevata globlje kot karkoli drugo skrivnost človeka in njegovega namena. In raba sredstev na tem področju, ki jih imenujemo tehnična sredstva, spada brez dvoma pod njeno pristojnost.

Kristus je dal Cerкви oblast

Nedvomno je vprašanje avtoritete za avtoriteto samo težak problem. Vedno je neprijetno, če se mora avtoriteta braniti s svojo lastno avtoriteto. Toda ko cerkvena avtoriteta priča o obstoju avtoritete v Cerкви, tega ne dela zato, da bi sebe branila, ampak da ohrani neokrnjen zaklad, ki ji ga je izročil Kristus. To velja za avtoriteto hierarhije, pa tudi za vse drugo, kar je Kristus hotel ustanoviti in učiti. Iz zvestobe do tega, kar Kristus hoče, ima cerkvena hierarhija neodsvojljivo dolžnost, da brani sama sebe, kot bistven element tega, kar je Kristus ustanovil.

Brani resnico, ko trdi, da tako v svetu, v katerem se rojevajo vsa mogoča mnenja, kot tudi v Cerкви, v kateri si teologi med seboj nasprotujejo, obstaja neka zadnja, osrednja točka, ki ne more varati. In ta točka, na katero se mora vse nanašati, je Petrov sedež. Z njim in v njem se rešuje in ohranja enotnost v Cerкви. Kjer verodostojna hierarhija ne uresniči te edinosti,

tam se Cerkev razcepi v majhne kapelice, ki imajo teologe za svoje majhne papeže, ki si vsak od njih usoja dokončno odločati o vprašanjih vere in npravnosti. Ustanovijo si nove oblasti, ki vplivajo na javno mnenje in skušajo izpodriniti verodostojno učiteljstvo. Nazadnje je v nevarnosti svoboda sama, kajti kar jamči svobodo, je prav dejstvo, da je proti pritisku skupnosti mogoče apelirati na neko vrhovno instanco.

Jean Danielou

Prevedel p. Kukovica Al., S. J.

.....

VEČNO V ČASU

Samostani niso neplodni ostanki preteklosti, ampak so vezi, ki zagotavljajo trajno prisotnost večnega v času.

Življenje duš visi na nevidni nitki njihove molitve,

kakor je telesno življenje odvisno od neotipljivega sončnega žarenja.

V dobi, ki jo je opojila in zasušila njena lastna osvajalnost,

ko nam neomejeni razvoj naših sredstev spoznavanja in delovanja daje napačno idejo o neskončnem,

nas s svojim zgledom spominjajo na nepremostljivo razdaljo, ki loči naravno veselje od veselja milosti.

Njihov poklic ne nasrotuje človeškemu napredku,

niti novim oblikam apostolata: oni le vzdržujejo to notranje ravnovesje,

brez katerega postanejo najlepše zmage duha najhujši duševni porazi.

CERKEV IN
MEDNARODNI
PROBLEMI

**GLASNIK
NOVEGA
v
ČASA**

Mednarodna politika je za znamenje časa najbolj občutljiva, ker je njena naloga ohranjati največjo dobrotno človeštva mir, je njena delavnost vezana na stare, izkušene metode previdnosti, pogosto jo vodijo pri tem že skozi stoletja utrjena pravila mednarodnega spoštovanja, olike in visoke resnosti. Ob začetku našega veka so zato zunanjo politiko vodili vladarji sami in so bili za zunanje ministre državniki z visokimi aristokratskimi naslovi: vojvode, grofi, baroni... Seveda ni bilo vedno vse v redu, največja njena hiba pa je bila, da se je vse mednarodno urejalo v največji tajnosti; dolga stoletja je človeštvo moralo prenašati uspehe in neuspehe tajne diplomacije.

VSE SE JE ZAOBRNILO

Ker je na koncu srednjega veka papeštvo zaslovelo kot najvišja duhovna v nekem oziru tudi poli-

tična velesila v tedaj znanem svetu, se je okoli papežev in še bolj okoli vatikanske kurije začel ustvarjati izreden sloves. Čimbolj se je pozneje ožila posvetna oblast papežev, tembolj se je ohranjal ugled vatikanske diplomacije, do nedavno v učbenikih diplomatske zgodovine označevana kot najboljša na svetu. Toda njeno je bilo tudi zavarovano v tajnost in skrivnost, pogosto tudi upravičeno.

Po II. vatikanskem koncilu se je marsikaj začelo spreminjati. Na mnogih poljih se na žalost odpirajo rane in prepadi težav, toda še več je razlogov za veselo vero v bodočnost Cerkev tudi na polju mednarodne vatikanske aktivnosti. Nad vse namreč pri tem preseneča izredna delavnost Pavla VI. Saj skoraj ne poteče več dan, da dnevnik po vsem svetu ne bi objavljali njegovih dnevnih posegov v središče vseh zapletov našega časa. Pavel VI. ni samo osrednja osebnost v svetovnem dogajanju — in tak položaj mu priznavajo tudi nekrščanski narodi —, ampak je dejansko edini in najsposobnejši glasnik nove dobe v uvajanju najtežjih problemov svetovne politike pred očmi vseh narodov in med vse plasti človeštva.

NE GRE BREZ TEŽAV

Na prvi pogled se zdi, da je Pavel VI. pri tem osamljen. Če z vsemi silami postavlja vse probleme z vso jasnostjo pred vse človeštvo, pa se slišijo neredko glasovi zagrenjene kritike, češ da je vse le pri starem.

Vedeti pa moramo, da se strukture ne ustanovljajo in razdirajo tako naglo kot ideje. To pravilo dejansko v delu kurije pa ostalo velja v mednarodni politiki in njenih organih bolj kot kjerkoli. Pogosto pa se tudi dogaja, da strukture (ustanove) rušijo tisti, ki idej novega časa v Cerkvi ne morejo rušiti odkrito in zato radi tarnajo nad reakcionarnostjo in zastarellostjo te ali one ustanove.

ČISTOST IDEALOV IN NAMENOV

Kritika je seveda bila upravičena in marsikatero dejanje vatikanske diplomacije se ji ni moglo izogniti. Toda ravno nova, res moderna mednarodna aktivnost Pavla VI. dokazuje, da so pred nami ideali in nameni, glasniki velikih sprememb in začetek nove dobe v borbi proti tajni diplomaciji, ki je bila in je izvir tolikih nesreč, krivic in porazov pri vseh poštenih naporih človeštva.

Za zgled samo dogodek iz sodobnosti: centrala tajne diplomacije v Moskvi je tajno in zahrbtno izvedla zasedbo Češkoslovaške.

Danes je središče reakcionarne v trdnjavi materialističnega imperializma, ki seveda širi gonjo za podiranje struktur tam, kjer vidi največjo nevarnost za svoj prodor.

RUDA JURČEC

MOLITVENI NAMEN:

Splošni: da bi verniki zavzeto sodelovali pri prizadevanju Cerkve za dvig števila duhovniških in redovniških poklicev po smernicah II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora.

Misijonski: da bi se priglasilo zadostno število misijonarjev za Juž. Ameriko.

Za Slovenijo: molimo za slovenske duhovniške in redovniške poklice, posebno v zamejstvu in med izseljenci.

SVETOVNE NOVICE

Zborovanje škofov v Rimu

Škofovske sinode, ki je sklicana za 11. oktober tl., se bo udeležilo 124 škofov in sicer: 90 predsednikov škofovskih konferenc, 15 predstavnikov vzhodnih Cerkva, 3 predstavniki redovnikov, 15 kardinalov, ki vodijo kongregacije rimske kurije in glavni tajnik sinode. Na zborovanju bodo razpravljali o tesnejšem sodelovanju škofovskih konferenc s sv. očetom in Sv. sedežem ter o sodelovanju med škofovskimi konferencami. Do 1. februarja so morali sinodalni očetje poslati svoje predloge in pripombe o vsebini razgovorov na sinodi.

Izredna dobrota nemških katoličanov

Nemški katoličani so lansko leto darovali 80.000 dolarjev za pomoč gobavcem, katerih je na svetu 10

milijonov. Ta vsota bo služila 183 gobavskim naseljem v Afriki, Aziji in Južni Ameriki. Nemška ustanova za pomoč gobavcem je do sedaj nabrala že 440.000 dolarjev (okoli 154 milijonov pesov). V zadnjih letih so nemški katoličani darovali za potrebne v svetu 5 milijonov 840.000 dolarjev (okoli 2 milijardi 44 milijonov pesov). Veliko tega denarja je šlo v Južno Ameriko.

Škofje-delavci

V nekaterih delavskih župnijah v Madridu (Španija) so izvedli volitve za kandidate za škofovsko imenovanje. Izbrali so štiri kandidate iz vrst duhovnikov-delavcev: eden je šofer, dva sta rokodelca, četrti ja organizira v delavskih predmestjih gradnjo stanovanj. Izbrane so predložili španski škofovski konferenci s prošnjo, naj pri imenovanju novih

škofov sodeluje vse božje ljudstvo, saj gre za njihove bodoče duhovne voditelje.

Pri patriarhu Germanu

Predstavniki dunajske ustanove „Pro Oriente“ za izboljšanje medsebojnih odnosov med katoličani in pravoslavni so bili v Jugoslaviji, kjer so obiskali srbskega patriarha Germana. Med temi predstavniki je bil tudi podžupan dunajskega mesta dr. Drimmel.

Nemški koncil?

V nemških cerkvenih krogih mnogo govore o potrebi koncila, ki naj bi obravnaval vprašanja nemške Cerkve kot je bil to nedavno primer na Nizozemskem. V Bonnu so sestavili odbor, ki naj bi preučil, ali je tak koncil umesten ali ne.

Janez XXIII. piše domačim

V dveh knjigah so bila objavljena pisma pokojnega papeža Janeza XXIII., ki jih je pisal svojim domačim. Vseh pisem je 727 in sicer od leta 1901, ko je bil bogoslovec v Rimu, do zadnjega, ki ga je pisal pred smrtjo kot papež. Pisma odkrivajo, kako je znal Janez XXIII. čutiti z družino, čeprav je živel v velikem svetu in opravljal važne naloge v Cerkvi.

Na poti na oltar — p. Kolbe

Junaški poljski redovnik Maksimilijan Kolbe se hitro bliža proglasitvi za blaženega. 30. januarja t. l. je bilo pri kongregaciji za svete obrede zasedanje, kateremu je predsedoval sam sv. oče. Razpravljali so o nekaterih svetniških kandidatih,

med drugimi tudi o junaških krepostih patra Maksimilijana Kolbeja. Kot znano, se je p. Kolbe v taborišču Auschwitzu ponudil, da gre v bunker smrti namesto nekega družinskega očeta. Poveljnik taborišča je njegovo ponudbo sprejel. Umrl je 14. avgusta 1941.

Kardinal Döpfner o sedanjí krizi

Münchenski kardinal Döpfner (Nemčija) je pri nekem zborovanju poudaril, da je ohranitev enotnosti v Cerkvi glavna skrb v sedanjem trenutku. Rekel je, da je prav, ako katoličani kritično gledajo na sedanjí razvoj v Cerkvi in družbi, a njihova sodba naj bo previdna in trezna. Katoličani naj bodo enotni, da bo mogoče premostiti sedanjo krizo, ki bo pripeljala do bolj pristnega in očiščenega krščanstva.

Cerkev v Keniji

Pred 76 leti so prišli prvi katoliški misijonarji v Kenijo, ki je bila tedaj še angleška kolonija. Danes deluje v Keniji 529 tujih in 80 domačih duhovnikov. V velikem semenišču se pripravlja na duhovništvo 50 bogoslovcev.

Združena afriška Cerkev

Afriški škofje študirajo možnost, da bi ustanovili enotno škofovsko konferenco za vso Afriko. V ta namen se bodo afriški škofje zbrali na posvet od 13. do 15. aprila.

Kardinal Urbani

Sv. oče je potrdil za nadaljnja tri leta beneškega kardinala Urbanija za predsednika italijanske škofovske konference.

novice iz slovenije

Papeška bula o ustanovitvi slovenske cerkvene pokrajine. Škof Pavel, služabnik božjih služabnikov v večem spomin.

„Vsakomur, ki v sebi premisli znova in znova, kakšna in kako velika je naša skrb za širjenje evangeljske postave in kako zaskrbljeno pričakujemo pastoralnih sadov, bo jasno, zakaj radi izpolnjujemo tiste želje in se ogrevamo za tiste pobude, ki prispevajo k napredovanju Kristusove vere.

Ko se je zato zboru jugoslovanških škofov zdelo primerno v blagor in korist vernikov, da se na ozemlju Slovenije ustanovi nova cerkvena pokrajina, kar nam je v izvršitev predlagala sveta kongregacija za škofo, ko je seveda prej dobila mnenje častitega brata Marija Cagna, naslovnega škofa Herakleje v Evropi in

apostolskega delegata v Jugoslaviji, smo bili mnenja, da je ta predlog treba sprejeti.

Zato smo z našo vrhovno oblastjo ustanovili na ozemlju Slovenije cerkveno pokrajino, imenovano **ljubljan-sko**, katere metropolitni sedež bo ista ljubljanska cerkev, sufragatska škofija pa bo mariborska — lavantinska — obe škofiji sta bili doslej neposredno podrejeni apostolskemu sedežu — in sicer tako, da bo škof ordinarij mariborski — lavantinski po določilih kanoničnega prava pravno sufragan ljubljanskega nadškofa.

Določamo tudi, naj bo prvi metropolit sedanji nadškof ljubljanske Cerkve, namreč častiti brat Jožef Pogačnik.

Za izvršitev naših odlokov naj poskrbi častiti brat Mario Cagna, ki

smo ga že prej omenili, ali od njega pooblaščenih duhovnik.

Dano v Rimu, pri Sv. Petru, dne 22. meseca novembra v Gospodovem letu 1968, v šestem letu našega pa-peževanja.

Birmovanje v letu 1969. Birmovanje bo, „če bo Gospod hotel“, v dekanijah škofja Loka, Radovljica — desni breg Save in Leskovec. Od večjih krajev, ki imajo birmo na tri leta, pa v Kočevju, šmarju in na Grosupljem. Birmovala bosta nadškof Pogačnik in pomožni škof Lenič.

Pastirsko pismo slovenskih škofov za leto 1969 nosi naslov „O oblikovanju krščanskega doma in življenja v njem“.

Osebnostne spremembe. Imenovani so bili: Vinko Toš za upravitelja župnije Osilnica; Janko Oblak, župnik na št. Joštu, za soupravitelja župnije Sv. Trije Kralji na Vrhu; za župnike so bili imenovani dosedanji župnijski upravitelji: Franc Dular na Čatežu ob Savi; Janez Ham v Preski, Roman Kavčič v Dolenjskih Toplicah, Ivan Kos v škofji Loki in Ciril Lazar v Tomišlju.

Pomanjkanje duhovnikov. Ljubljanska nadškofija ima sedaj 289 župnij. Okoli 40 župnij je le v so-upravi, to se pravi, da nima svojega duhovnika. Prebivalcev ima ljubljanska nadškofija po natančnem novejšem štetju blizu 700.000, od katerih so večina katoličani. Duhovnikov pa je polovico predvojnega števila.

Nove evharistične molitve. Svet za izvajanje konstitucije o svetem bogoslužju je dne 11. novembra 1968 odobril nov slovenski prevod rimskega kanona, prevode novih evharističnih molitev in osmih hvalospelov. Vse to je sedaj natisnjeno v dveh zvezkih. V prvem zvezku so hvalospeli tudi z notami za petje. V drugem pa so evharistične molitve. Te nove molitve je dovoljeno uporabljati od prve postne nedelje dne 23. februarja, ko je bila četrta obletnica „slovenske“ maše.

Število birmancev v ljubljanski nadškofiji v letu 1968 je bilo 9.166 in sicer: Dob 331, Kamnik 507, Meckinje 100, Ihan 96, Rova 32, Vranja peč 28, Mengeš 329, Tunjice 41, Domžale 242, Homec 258, Nevlje 57, Sela pri Kamniku 69, Šmartin pri Tuhinju 100, Štranje 176, Zgornji Tuhinj 75, špitalič 41, Vodice 260, Komen-da 230, Motnik 34, Gozd 55, Sv. Gregor 54, Gora pri Sodražici 22, Sodražica 158, škocjan pri Turjaku 41, Ribnica na Dolenjskem 417, Dolenja vas pri Ribnici 153, Dobropolje 221, Struge na Dolenjskem 67, Velike Lašče 173, Velike Poljane 22, Rob 67, Loški potok 192, Draga 57, Sv. Križ pri Litiji 147, Trebnje 404, Mirna 164, Boštanj 178, Trebelno 152, št. Lovrenc 167, Čadež pod Zaplalom 58, št. Rupert 228, Mokronog 98, št. Janž 193, Tržišče 183, Kranj 524, Tržič 144, Ljubljana-stolnica 1096, Ljubljana-Vič 227, nadškofijska kapela 462.

Cerkvico so obnovili. V Čušperku, župnija Kopanj, so vaščani in prebi-

valci bližnjih vasi z veliko ljubeznijo obnovili cerkvico, ki jo je leta 1750 sezidal grof Karel Turjaški.

Cerkvica je že močno razpadla — spomeniško varstvo je zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev ni moglo popraviti — zaradi tega so jo domačini z lastnimi sredstvi letos lepo obnovili. Kupili so tudi zvon in ga obesili v zvonik, da jih bo vsak dan opominjal k molitvi.

Križevci pri Ljutomeru. V vasi Ključavoreci v župniji Križevci pri Ljutomeru, je v nedeljo, dne 13. oktobra, mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič ob asistenci 15 sosednjih duhovnikov blagoslovil novo veliko kapelo in zvon. Kapela je posvečena Fatimski Materi božji.

Imenovanja in prestavitve. Sv. oče Pavel VI. je imenoval nadškofijskega kanclerja Franca Vrhunca za svojega kaplana z naslovom „monsignor“. Marko Mihelič, dekan kamniške dekanije, je iz zdravstvenih razlogov zaprosil za razrežitev. Za novega dekana je bil za dobo petih let imenovan Peter Golob, župnik v Dobu. Msgr. Viktor Zakrajšek je bil na predlog gorenjskih dekanov imenovan za člana duhovniškega sveta.

Jugoslovanski škofje in božični praznik. Jugoslovanski škofje so na zadnji škofovski konferenci podpisali prošnjo na zvezno vlado SFRJ, naj bi postal božični praznik tudi civilni praznik, dela prost dan.

SLOVENCİ PO SVETU

Trst — Božična zbirka „Sveta noč“

V Trstu je v založbi Zveze cerkvenih pevskih zborov za lanski božič izšla zbirka novih božičnih pesmi „Sveta noč“. V njej je skupno deset pesmi, ki so jih napisali sledeči skladatelji: Franc Cigan, Zorko Harej, Stane Malič, Aleksander Vodopivec, Ubald Vrabec in Pavle Merku. Svoje sklađbe so uglasbili na besedilo pesnikov Gregorija Malija, s. Dolorose, Marija Marena (Maverja?), Karla Široka, Ljubke Šorli, Aleksija Pregarca, Vinka Beličiča in ostale na narodno besedilo.

Benečija — Trinkov koledar 1969

Za beneške Slovence je letos izšel štirinajsti Trinkov koledar. Ob ravna va beneške probleme, spomine na Ivana Trinka, voditelja beneških Slovencev ter članek o dr. E. Besednjaku, Koledar je važna vez med Benečani in velika pomoč pri ohranjanju slovenske zavesti med njimi.

Gorica — časnikarji

Za praznik sv. Frančiška Saleškega, zavetnika katoliških časnikarjev, je goriški nadškof msgr. Cocolin povabil v škofijski dvorec goriške časnikarje in uslužbenca tiskarskih podjetij, da je zanje daroval sv. mašo. Skupina slovenskih časnikarjev, kateri urejajo „Katoliški glas“ ter osebja pri njegovi upravi in uslužbenca tiskarne Budin, kjer se „Kat. glas“ tiska, je bila kot običajno najbolj številna: sestavljalo jo je 11 zastopnikov. Pri sv. maši sta msgr. Cocolinu asistirala msgr. Močnik in dr. Humar.

SLOVENCİ PO SVETU

Slovenski zavod v Rimu — Slovenik

V Sloveniku je sedaj 15 duhovnikov-študentov. Od teh jih je iz ljubljanske nadškofije pet, iz videmske škofije štirje, iz mariborske škofije trije, iz koprške škofije dva, iz goriške pa eden. Dva duhovnika iz ljubljanske nadškofije sta iz zamejstva, in sicer iz Argentine in iz Združenih držav Sev. Amerike.

Po teoloških inštitutih, katere obiskujejo duhovniki-študentje, je razdelitev tale: 6 študentov obiskuje univerzo v Lateranu, in sicer 4 študirajo dogmatiko, eden pastoralno bogoslovje in eden cerkveno pravo; trije obiskujejo inštitut za cerkveno glasbo; dva hodita na Gregorijano — eden študira pastoralno bogoslovje, drugi pa versko sociologijo; eden študira na Alfonzijani moralno bogoslovje; eden na Terezijanumu duhovno bogoslovje; eden na Vzhodnem inštitutu vzhodno bogoslovje in eden na Bibličnem zavodu svetopisemske vede.

Ker Slovenik, žal, še nima lastne

hiše, živijo študentje v treh različnih stavbah. Sedem duhovnikov živi pod gostoljubno streho generalne hiše šolskih bratov; 4 živijo v Filipinskem zavodu in 4 v nemškem Tevtonskem zavodu.

Kanada — Toronto

Sedanji župnik v fari Marije Pomagaj v Torontu je g. Andrej Prebil. Novi cerkveni odbor pa je sestavljen takole: predsednik Viktor Trček, podpredsednik Jože Ščrbič, tajnik Tine Franceshi in blagajnik Ivan Prezelj.

Kanada — Winnipeg

Slovenci v tem kraju so ob koncu lanskega leta poravnali ves cerkveni dolg. S sredstvi, ki jih imajo na razpolago so se odločili, da bodo kupili elektronske orgle, katere je g. župnik blagoslovil pred božičnimi prazniki. Cerkveni zbor vodi pevovalja Slavko Reja.

Avstralija — zvonovi v Melbourne

Slovenska cerkev v Melbourne bo imela tudi nove zvonove. Včila jih je

livarna Franca Mostarja na Galjevici pri Ljubljani. Največji je 69 kg težak ter ima ime sv. bratov Cirila in Metoda. Srednji zvon je vlit v čast Mariji Pomagaj in je težak 55 kg, mali zvon pa je navček in je težak 44 kg.

Eolivija — imenovanje slovenskega duhovnika

Konec lanskega leta je državno ministrstvo v Boliviji imenovalo našega rojaka rev. Janeza Zupana, salezijanca, za veroučnega inšpektorja v provinci Cochabamba. Skrbel bo za nastavljanje veroučnih učiteljev na osnovnih šolah in gimnazijah ter splošno poučevanje verouka. G. Janezu Zupanu čestitamo ob novem imenovanju in želimo mnogo uspehov v novi službi.

Gorica — Baragova proslava

2. februarja je bila v Katoliškem domu v Gorici Baragova proslava v sklopu stoletnice njegove smrti. Zaradi ovir je bil sodaj uresničen načrt za lansko cvropsko jesen. Slavnostni govor je imel rev. Jože Jurak. Osrednji del proslave je bil Oratorij, katerega je sestavil režiser ob tej priložnosti Aleksij Pregarc. Oratorij obsega odlomke iz Debeljak-Geržiničevega Oratorija, v katere je Pregarc vpletel odlomke iz Baragovih pisem, poročil in življenjskih podatkov.

Gorica — škof Bukatko

30. januarja tl. se je mudil v Gorici beograjski nadškof msgr. Bukatko, ki je istočasno škof vseh katoličanov vzhodnega obreda v Jugoslaviji.

Velikonočni žegen

Fran S. Finžgar je popisal častljiv žegen na deželci: „Vse pomito, vse pometeno. Na javorjevi mizi je pogrnen bel prt. Na prtu pizan jerbas. Otroci stoje okrog mize. Mati prinaša. Najprej velik kolač. Vez rumen je kot pšenično polje. Postavi ga prvega v jerbas. „To je spomin Kristusove trnove krone. On trnovo krono, mi sladko pogačo. Bog bodi zahvaljen za tvojo krono!“ Nato prinese pet pirkov... „To so petere bridke rane Jezusove. Pet kapelj njegove svete krvi. Sveta kri bodi počaščena stotavženkrat!“ Za cbod jerbasa zatakne tri korenine hrena. „Lejte, otroci, to so strašni žebli, s katerimi so pripeli Zveličarja na križ...“ In nato zadehti pleče in gnjat... „Tudi meso bo blagoslovljeno ker pomeni jagnjička, samega Jezusa, ki je bil za nas zaklan...“ Tako stoji jerbas na mizi. Sama lepota in sama skrivnost ga je.“

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, R. Falcón 4158, Bs. As.

Reg. de la Prop. Intel. N° 843.966.

Tiska Vilko SRL., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Bs. As.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019, Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slov. pisarna, Baragov dom, 6304, St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

Kanada: Ivan Marn, 131 Treeview Drive, Toronto 14, Ont., Canada.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Italia.

Avstrija: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA: Celotna naročnina v Argentini in obmejnih državah 2.300 pesov; v ZDA in v Kanadi 7 dolarjev; v Avstriji 125 šilingov; v Italiji 2.800 lir; druge protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA na naslov: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Naslovna stran — Velika noč je v Sloveniji
neločljivo povezana s prebujajočo se pomladjo
Zadnja stran — V Argentini pa je o veliki
noči zgodnja jesen, ki prinaša bogate sadove